

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

6/2024

červen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrdá,
Mgr. N. Vaidišová, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 28. 6. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. N. Vaidišová,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám červnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

Finanční krize z let 2007-2009 s sebou přinesla mimo jiné zvýšený tlak na dokonalejší regulaci bankovního sektoru. Vypracování rámcových pravidel se ujal Basilejský výbor pro bankovní dohled. Tato opatření byla pod označením BASEL III publikována již v roce 2010 a do roku 2017 probíhalo jejich finalizování. Uvedení do praxe ovšem pozdržela pandemie covid-19. V EU by opatření BASEL III měla vstoupit v platnost od příštího roku, ovšem v USA ještě nedošlo k jejich schválení. V přehledovém článku „Finalizace bankovní regulace Basel (nejen) v USA: tlak bankovního odvětví a diskuze v tisku nad přiměřeností pravidel“ se zaměříme především na velmi bouřlivou diskusi, která probíhá za Atlantikem. Velké americké banky vehementně bojují za změkčení pravidel, bez něhož údajně dojde k poškození americké konkurenceschopnosti. Zda budou v USA pravidla schválena ještě letos a v jakém rozsahu není snadné odhadnout. Objevují se dokonce i spekulace, že o zmírnění pravidel by mohla usilovat i EU. Celá tato diskuze odráží snahu o nalezení rovnováhy mezi bezpečností bank a dynamikou ekonomiky.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský
člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Česká národní banka vydala každoroční **Zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem**. Obsahuje přehled informací o finančním sektoru za r. 2023 a nejvýznamnější dohledová a regulatorní opatření. Viz: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/aktuality/Zprava-o-vykonu-dohledu-nad-financnim-trhem-v-roce-2023/>

Na konci června vydala Evropská komise novou Zprávu o konvergenci (**Convergence Report 2024**), která hodnotí připravenost na členství v eurozóně (přijetí eura) v Bulharsku, Česku, Maďarsku, Polsku, Rumunsku a ve Švédsku. Viz: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/convergence-report-2024_en

Publikováno na webu MF

20. června byla na webu Ministerstva financí uveřejněna **Výroční zpráva FAU za rok 2023**. Viz: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/aktuality/2024/vyrocní-zprava-financniho-analytickeho-uradu-za-ro-56089>

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 6. – 28. 6. 2024 se tentokrát věnuje tématu:

Růst mezd

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<https://knihovna.urad.mfcr.cz/monitor.php>

Letní provoz Odborné knihovny MF

Rádi bychom Vás upozornili, že v období od 1. 7. do 31. 8. 2024 bude mít Odborná knihovna Ministerstva financí následující otvírací dobu:

pondělí:	9:00 - 12.00, 13.00 - 15.00
úterý:	9:00 - 12.00
středa:	9:00 - 12.00, 13.00 - 15.00
čtvrtek:	zavřeno
pátek:	9:00 - 12.00

V případě urgentní potřeby výpůjčky lze kontaktovat zaměstnance na tel. 257 04 2588 nebo na adrese knihovna@mfcr.cz.

Všechny ostatní služby odd. Informační podpora a knihovna budou poskytovány obvyklým způsobem.

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Finalizace bankovní regulace Basel (nejen) v USA: tlak bankovního odvětví a diskuze v tisku nad přiměřeností pravidel.....	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	15
Finance. Bankovníctví. Měnový systém.....	16
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	19
Informatika. Počítače.....	20
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	20
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	22
Podnik a podnikání	25
Pojišťovnictví. Sociální péče	25
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	27
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	28
Právo.....	30
Statistika. Demografie. Sociologie	32
Účetnictví	33
Veřejná správa	34
Veřejné finance. Rozpočet.....	35
Životní prostředí	36
Ostatní	37
Přehled nových knih.....	42

Finalizace bankovní regulace Basel (nejen) v USA: tlak bankovního odvětví a diskuze v tisku nad přiměřeností pravidel

Mgr. Ing. Taťána Dudáčková

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Rámec Basel III je soubor mezinárodně dohodnutých opatření, který byl vyvinut Basilejským výborem pro bankovní dohled (*Basel Committee on Banking Supervision*) v reakci na finanční krizi z let 2007-2009. Cílem je posílit regulaci, řízení bank a dohled nad nimi¹. Přijetí posledních opatření Basel III (*Basel III: Finalising post-crisis reforms*) ujednaných v r. 2017 bylo v různých regionech několikrát odloženo, mimo jiné i vlivem pandemie nemoci covid-19. V Evropské unii bylo již dosaženo politické shody a pravidla by měla začít platit od prvního ledna příštího roku², ve Spojených státech se však návrh pravidel zveřejněný na konci července 2023 pod názvem Basel III Endgame³ stal v posledním roce předmětem bouřlivých diskuzí a tlaku bankovního sektoru na úpravu pravidel.

Změny, ke kterým dochází, popř. by mělo dojít, představují a shrnují mimo jiné tyto oficiální zdroje a rozcestníky:

- Webový rozcestník „*Basel III: Finalising post-crisis reforms*“ Basilejského výboru⁴
- Tisková zpráva „*Agencies request comment on proposed rules to strengthen capital requirements for large banks*“ na webu americké centrální banky, jež odkazuje na další zdroje a dokumenty⁵
- Příspěvek „*Basel III finalisation in the EU: the key elements and how they make the EU banking system more resilient*“ na webu Evropské centrální banky⁶

Pozadí vývoje regulace a její smysl se pak promítly i do českého odborného tisku, viz např. článek *Modely úvěrového rizika – jak dál?*⁷ Heleny Sůvové v časopise *Bankovníctví*. K jakým změnám tedy dochází? Jak ve stručnosti uvádí např. zdroj *Explainer: the Basel Framework*⁸, nová pravidla by měla mj. posílit standardizaci výpočtů rizik, omezit používání interních modelů bank u rizikově vážených aktiv⁹, zajistit vyšší srovnatelnost kapitálových poměrů a snížit variabilitu rizikově vážených aktiv či zpřísnit kapitálové požadavky pro tzv. „celosvětově systémově významné banky“ (global systemically important banks, G-SIBs). Pro banky by pak reformy měly vést k navýšení kapitálových požadavků. V tomto článku budou představeny diskuze, které se momentálně v tisku vedou a které se týkají zejména přiměřenosti pravidel i lobbingu amerického bankovního sektoru.

¹ BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS. *Basel III: international regulatory framework for banks*. Online. [2011-?]. Dostupné z: <https://www.bis.org/bcbs/basel3.htm?m=76> [cit. 2024-05-24].

² TORSTENSSON, Pär. *Basel III finalisation in the EU: the key elements and how they make the EU banking system more resilient*. Online. In: European Central bank. Copyright 2024. Dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/press/financial-stability-publications/macprudential-bulletin/focus/2023/html/ecb.mpbu202312_focus01.en.html [cit. 2024-05-24].

³ Pro druhou (finální) fázi Basel III se rovněž někdy používá označení Basel 3.1 či Basel IV, viz např.: <https://www.thebanker.com/Explainer-the-Basel-framework-1702627767>.

⁴ BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS. *Basel III: Finalising post-crisis reforms*. Online. 07 December 2017. Dostupné z: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm> [cit. 2024-05-24].

⁵ BOARD OF GOVERNORS OF THE FEDERAL RESERVE SYSTEM. *Agencies request comment on proposed rules to strengthen capital requirements for large banks*. Online. July 27, 2023. Dostupné z: <https://www.federalreserve.gov/newsevents/pressreleases/bcreg20230727a.htm> [cit. 2024-05-24].

⁶ TORSTENSSON, Pär, ref. č. 2.

⁷ SŮVOVÁ, Helena. *Modely úvěrového rizika - jak dál?* *Bankovníctví*. 2021, roč. 29, č. 9, s. 20-22. ISSN 1212-4273. Dostupné také ze sítě MF z: <http://noviny.mfcr.cz/news/2021/09/10/ba09a20a.htm>

⁸ ILLGNER, Amalia. *Explainer: the Basel framework*. Online. In: The Banker. December 15 2023. Dostupné z: <https://www.thebanker.com/Explainer-the-Basel-framework-1702627767> [cit. 2024-05-24].

⁹ Pojem „rizikově vážená aktiva“, včetně související problematiky, je objasněn např. v příspěvku Evropské centrální banky „Proč banky potřebují držet kapitál?“ – viz: https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/hold_capital.cs.html.

Tlak amerických bank na úpravu pravidel a ohlasy v tisku

Situaci v USA a nevoli amerického bankovního sektoru vůči novým úpravám popisuje například článek *The US pushback against 'Basel Endgame'*¹⁰. Lobbying amerického bankovního sektoru nabyl bezprecedentní míry – billboardy a reklamy s varováním určené běžné veřejnosti se začaly objevovat např. i v kostelech či restauracích rychlého občerstvení. Opozice v americkém Kongresu tvrdí, že nová bankovní pravidla – přísnější než v zahraničí – poškodí americkou konkurenceschopnost. Podle hlasů z amerického bankovního sektoru mohou mít v důsledku tvrdších pravidel různé skupiny lidí zhoršený přístup k úvěrům, zastánci pravidel ovšem toto vyvrací. Jádrem aktuálních sporů je ujednání Basilejského výboru pro bankovní dohled z r. 2017, které vyjádřilo obavy, že balíček reforem Basel III pro zajištění bezpečnosti bankovního sektoru nestačí. Výbor chtěl zejména řešit způsob výpočtu RWA (rizikově vážených aktiv). Dle pravidel z r. 2004 si banky pro výpočet RWA mohly zvolit vlastní model, přičemž nižší hodnota RWA vyjadřuje lepší zdraví banky. Nově by měl být výpočet RWA více standardizován. Podle bank bude mít úprava výpočtu RWA za následek navýšení kapitálových požadavků. Navýšení kapitálových požadavků bylo v USA odsouhlaseno již v r. 2021, nemělo být nicméně tak vysoké, jak zřejmě bude nyní. Dohledové instituce v USA postupují oproti zbytku světa opatrněji v hodnocení provozního rizika. V současné době se objevují náznaky, že by Fed mohl námitkám bankovního sektoru částečně ustoupit, bude ale nutné, aby si dohledové instituce zachovaly svoji kredibilitu.

Různí komentátoři a komentátorky v tisku se vesměs přidávají spíše na stranu dohledových institucí. Podle komentáře *The truth about proposed bank capital rules*¹¹ Sheily Bair došlo ze strany bankovního odvětví k nedorozumění: někteří kritici například podle autorky dávají novou regulaci mylně do souvislosti s loňským pádem tří amerických regionálních bank a tvrdí, že pravidla ublíží zejména malým a středním institucím, ve skutečnosti přitom dopadnou nejvíce na velké banky s aktivy v objemu vyšším než 700 miliard dolarů. Těm by se měl kapitál navýšit dle odhadů o 19 %, zatímco středním institucím s aktivy mezi 100 a 700 miliardami dolarů pouze o 6 %. Malých bank se regulace dotkne pouze výjimečně. Zavádějící jsou podle autorky rovněž další argumenty bankovního sektoru (zhoršení schopnosti bank poskytovat úvěry, zbytečná přísnost Spojených států oproti jiným regionům). Bair nicméně přiznává, že jsou návrhy pravidel v některých ohledech nadměrně složité (např. povinnost dvojího výpočtu RWA, když by stačil jediný výpočet). Obecně však pravidla považuje za prospěšná a chrání americkou i světovou ekonomiku proti budoucím finančním krizím.

Obdobně vyznívá i příspěvek Rany Foroohar *The financial system needs more capital and less complexity*¹². Podle autorky se někdy zdá, že jsme se z finančních a bankovních krizí nepoučili – jádrem problémů bývá nadměrné zadlužení spolu s nedostatkem vysoce kvalitního kapitálu. Zástupci bankovního sektoru a lobbisté opakují stále tytéž argumenty – že pravidla podpoří stínové bankovníctví a že poškodí úvěrovou aktivitu – tyto námitky však nemohou obstát jako důvod pro případné uvolnění pravidel, spíše jsou důvodem pro přísnější regulaci stínového bankovníctví. To, že by vyšší kapitálové požadavky měly poškodit úvěrovou aktivitu, se zatím neprokázalo. Také tato autorka nicméně přiznává, že jsou pravidla obsáhlá (čítají více než tisíc stran textu) a vyzývá k jejich zjednodušení.

Bývalý investiční bankéř William Cohan v provokativním příspěvku *The bank argument on the Basel III endgame is bunk*¹³ uvádí, že řada velkých bank má dostatek kapitálu již nyní a spekuluje, že pravým důvodem protestů odvětví může být způsob odměňování bankovních manažerů. Ze studie Banky pro mezinárodní vypořádání¹⁴, na kterou autor odkazuje, navíc nevyplývá, že by navýšení kapitálu mělo vést k omezení úvěrové aktivity, spíše naopak. V zájmu dohledových institucí by mělo být bezpečí bank, což zajistí právě navýšení kapitálových požadavků. Zda Fed a další dohledové instituce ustoupí a zda si velké banky dokážou prosadit svou, ukáží následující měsíce.

¹⁰ NOONAN, Laura; JONES, Claire a FRANKLIN, Joshua. *The US pushback against 'Basel Endgame'*. Online. In: FT.com. March 19 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/48555d55-ca6d-4ab8-ae29-aba4d4f10f1> [cit. 2024-05-17].

¹¹ BAIR, Sheila. *The truth about proposed bank capital rules*. Online. In: FT.com. September 2 2023. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/cbfc316b-7049-4658-941f-6d25559d754d> [cit. 2024-05-17].

¹² Foroohar, Rana. *The financial system needs more capital and less complexity*. Online. In: FT.com. January 29 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/224e4410-0cac-4d18-918b-d34a08207914> [cit. 2024-05-17].

¹³ COHAN, William. *The bank argument on the Basel III endgame is bunk*. Online. In: FT.com. March 23 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/624a05f2-799f-4545-bda8-1f37182c8d8a> [cit. 2024-05-17].

¹⁴ Více viz <https://www.bis.org/publ/work558.pdf>.

Na námitky bankovního sektoru reagoval na počátku května v rozhovoru pro Financial Times Agustín Carstens, generální ředitel Banky pro mezinárodní vypořádání. Rozhovor s titulkem *Agustín Carstens: 'the Basel regime has been very good for the banks'*¹⁵ se vedle Basel III týkal více témat – boje s inflací, mandátu centrálních bank, krachů amerických regionálních bank v roce 2023, tzv. fintechu i měnové politiky. Carstens regulaci Basel hájí – k námitkám bank ohledně „fragmentace“ v přijímání pravidel Carstens uvádí, že pravidla představují pouze základní minimum, kvůli tomu tedy dochází k rozdílům v implementaci mezi regiony. Carstens dále připomněl, že pokud by banky, které vloni zkrachovaly, pravidlům byly bývaly podléhaly, byly by dopady jejich problémů mírnější. V závěru Carstens uvedl, že se Basilejský výbor spolu s Radou pro finanční stabilitu zabývá propojením nebankovních finančních aktivit a bankovního sektoru kvůli možnému šíření rizik.

Již dosažené kompromisy a záležitosti, které pravidla neřeší

O kompromisech v regulaci nejen v USA, ale i v EU hovoří v příspěvku *How Basel III leaves banks with weak points on both sides of the Atlantic*¹⁶ Patrick Jenkins. Jenkins uvádí, že vlivem lobbingu i intervence samotného předsedy Rady guvernérů americké centrální banky budou v USA zřejmě pravidla nakonec mírnější. Pravidla se v USA překvapivě nedotknou většiny malých a středních regionálních bank, ačkoli na jaře 2023 postihly problémy právě tento typ institucí. I v Evropě existují skryté hrozby, úlevu vlivem tzv. „dánského kompromisu“ například dostaly banky s pojišťovny jako dceřinými společnostmi. Argumentovalo se tím, že pojišťovny jsou samy o sobě vysoce regulovanými institucemi, jsou tedy méně rizikové než jiné dceřiné společnosti. Podle autora však kompromis, který vznikl v době krize eurozóny v roce 2012, spíše systémové riziko zvyšuje. Poslední fáze Basel III tak posílí většinu světového bankovního systému, slabé stránky však stále existují a právě ony vedou ke krizím.

V rozhovoru *More capital is not the answer*¹⁷ se ke zpřísnění kapitálových požadavků pro Financial Times vyjadřoval Steven Kelly, odborník na finanční krize a systémové riziko z Yale School of Management. Kelly v rozhovoru reagoval na námitky bankéře a generálního ředitele JPMorgan Chase J. Dimona, který tvrdí, že americká bankovní soustava již nyní disponuje dostatkem kapitálu, že po zpřísnění regulace Basel dojde k poklesu půjček a že hrozí přesun půjček do méně regulovaných oblastí finančního systému. Kelly s Dimonem částečně souhlasí. K vhodné výši kapitálových požadavků uvádí, že je vždy třeba vyvážit riziko a náklady pro ekonomiku, úplně vyloučit riziko finanční krize není bez obrovských nákladů pro ekonomiku možné. Podstatná je podle Kellyho také flexibilita kapitálových požadavků – banky by měly mít možnost zasáhnout na finančních trzích, když je potřeba reagovat na jejich nestabilitu¹⁸. S tvrzením, že banky budou po zvýšení kapitálových požadavků méně půjčovat, Kelly souhlasí, financovat půjčky prostřednictvím vkladů je pro banky levnější¹⁹. Přesun části půjček mimo bankovní sektor nemusí ale být podle Kellyho nutně nežádoucí.

Příspěvek *The era of big bank fear is over*²⁰ publikovaný The Washington Post připomíná, že banky se navýšení kapitálových požadavků brání stále se stejnými argumenty, přesto ale finanční systém stále funguje. Půjčky zůstaly dostupné i přes navýšení kapitálu, které proběhlo již dříve. Přesto však článek upozorňuje na možné žádoucí úpravy v regulaci – souhlasí se zástupci bank v tom, že se nová pravidla nedostatečně zaměřují na nové zdroje rizika. Konkrétně jsou zmíněny dva problémy: nová pravidla podle příspěvku nezohledňují úrokové riziko (toto riziko se projevilo právě při problémech amerických regionálních bank v roce 2023) a nevěnuje se dostatečná pozornost stínovému bankovníctví, před kterým varoval v dubnu i Mezinárodní měnový fond²¹. Diskuze, které se okolo Basel III Endgame nyní

¹⁵ ARMSTRONG, Robert. *Agustín Carstens: 'the Basel regime has been very good for the banks'*. Online. In: FT.com. May 3 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/36ae6198-9ee1-4144-96c1-039bd7e32893#comments-anchor> [cit. 2024-05-17].

¹⁶ JENKINS, Patrick. *How Basel III leaves banks with weak points on both sides of the Atlantic*. Online. In: FT.com March 18 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/827d2816-47be-450d-942c-9027b3774607> [cit. 2024-05-17].

¹⁷ ARMSTRONG, Robert. *More capital is not the answer*. Online. In: FT.com. May 17 2024 Dostupné z: <https://www.ft.com/content/704bae35-70dd-4bee-aca7-c14c58b56d6d> [cit. 2024-05-21].

¹⁸ Kelly se v podobném duchu zastával J. Dimona již v minulosti, viz jeho příspěvek *Sympathy for the Dimon* ze září 2022 <https://www.ft.com/content/d51c719b-0f57-4baf-8a17-c78a2103d0b5>.

¹⁹ Vysvětlení viz např. <https://fsforum.com/news/bank-capital-borrowing-costs-and-lending-demand-curves-still-slope-downwards>

²⁰ The era of big bank fear is over. *The Washington Post*. 17 Apr 2024: A.22. ISSN 0190-8286. Dostupné také ze sítě MF na adrese: <https://www.proquest.com/docview/3039625272>.

²¹ Více viz <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2024/04/16/global-financial-stability-report-april-2024>.

vedou, odvádějí pozornost. Příští finanční krize pravděpodobně bude mít úplně jinou podobu, než ta, která propukla v r. 2008. Dle článku je hlavním problémem Basel III Endgame „nedostatek představitosti“.

Podobný názor a rovněž s odkazem na Mezinárodní měnový fond vyjádřila již dříve v článku *Fifteen years after Lehman, we still need to fix financial supervision*²² komentátorka Financial Times Gillian Tett. Tett kvituje s povděkem navýšení kapitálu, zároveň však některé námitky bank považuje za opodstatněné, jako například nevyváženost reforem v posledních patnácti letech. Zásadním nedostatkem je ale podle ní zejména chybějící diskuze o samotném finančním dohledu: dochází ke změnám pravidel, dohledové instituce však nedisponují dodatečnými zdroji ani systémy. U loňských krachů regionálních bank existovaly náznaky potíží již dříve, nebyla nicméně porušena existující pravidla, dohledové instituce proto nechtěly či nemohly zasáhnout. Problémem je tak podle autorky, i podle zprávy MMF²³, ze které autorka cituje, celý systém – bez dodatečných zdrojů, nezávislosti a respektu nemohou instituce jednat chytře a proaktivně.

Aktuální vývoj

V době psaní tohoto článku (květen 2024) se zdá, že by pod tlakem bankovního odvětví mohlo v USA možná přece jen dojít ke zmírnění regulace²⁴. A nejen to – server Politico v dubnu zveřejnil článek *EU hints at relaxing parts of global bank rules in face of US delays*²⁵, ve kterém se spekulovalo, že by svá pravidla v reakci na USA mohla zmírnit i Evropská unie, aby si zachovala svou konkurenceschopnost. Článek naznačoval různé možnosti, k jakým úpravám by mohlo dojít. Pokud by byla evropská pravidla uvolněna příliš, mohlo by se stát, že budou Basilejským výborem označena za „nevyhovující“, což by mohlo ohrozit reputaci evropských bank. Pro připomenutí: na reformě kapitálových pravidel se členské státy EU shodly v listopadu 2022, během českého předsednictví v Radě EU²⁶. V červnu byl odklad části reforem v EU o rok skutečně oznámen, právě s ohledem na zpoždění v implementaci reforem v USA²⁷. Část balíčku by se však měla uplatnit již od 1. ledna 2025, tedy podle původního plánu²⁸. Zprávy o tom, kdy by mohla být dohodnuta americká pravidla, se rozcházejí a není jisté, že se podaří dosáhnout shody ještě v letošním roce²⁹.

²² TETT, Gillian. *Fifteen years after Lehman, we still need to fix financial supervision*. Online. In: FT.com. September 14 2023. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a043be68-ab6a-467c-af74-0aec1347ddd9> [cit. 2024-05-20].

²³ Více viz <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2023/09/06/Good-Supervision-Lessons-from-the-Field-538611>.

²⁴ REUTERS. US regulators discuss finalizing bank capital rules as soon as August, Bloomberg News reports. Online. In: *Reuters.com*. May 1, 2024 10:48 PM. Dostupné z: <https://www.reuters.com/business/finance/us-regulators-discuss-finalizing-bank-capital-rules-soon-august-bloomberg-news-2024-05-01/> [cit. 2024-05-21].

²⁵ CARLSON, Kathryn. *EU hints at relaxing parts of global bank rules in face of US delays*. Online. In: Politico.eu. APRIL 10, 2024 7:00 AM CET. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/eu-could-tweak-parts-of-basel-bank-rules-in-face-of-u-s-delays/> [cit. 2024-05-21].

²⁶ ČTK. *České předsednictví dotáhlo ke shodě reformu kapitálových pravidel pro banky*. Online. In: Euractiv.cz. 8. 11. 2022. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/ceske-predsednictvi-dotahlo-ke-shode-reformu-kapitalovych-pravidel-pro-banky/> [cit. 2024-05-21].

²⁷ TAMMA, Paola; FRANKLIN, Joshua a PALMA, Stefania. *EU to delay Basel bank trading reforms as US revisits plans*. Online. In: FT.com. June 18 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/465d9c7e-0f2f-4ee9-8feb-9a386156e0b5> [cit. 2024-06-27].

²⁸ EVROPSKÁ RADA, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Reformy Basel III: nová unijní pravidla pro zvýšení odolnosti bank vůči ekonomickým šokům*. Online. Consilium. 30 května 2024 10:35. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/05/30/basel-iii-reforms-new-eu-rules-to-increase-banks-resilience-to-economic-shocks/> [cit. 2024-06-27].

²⁹ ACKERMAN, Andrew. *Dimon Led Bank CEOs to Fend Off Tougher Capital Rules*. Online. In: The Wall Street Journal. Updated May 19, 2024 9:46 am ET. Dostupné z: <https://www.wsj.com/finance/regulation/dimon-led-bank-ceos-to-fend-off-tougher-capital-rules-b647756d> nebo ze systému Proquest z: <https://www.proquest.com/docview/3056379696/BE297E09B4934EA3PQ> [cit. 2024-05-21].

Daně

By Joshua Rauh and Ryan Shyu

Behavioral responses to state income taxation of high earners : evidence from California

Behaviorální reakce na zdanění příjmů osob s vysokými výdělky na úrovni amerických států: zjištění z Kalifornie

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 34-86

Autoři v příspěvku s využitím úředních dat z USA analyzují efekt opatření, při kterém došlo v r. 2012 v Kalifornii ke zvýšení mezních sazeb daně z příjmů o 3 p. b. u osob s nejvyššími příjmy. Konkrétně je zjišťováno, jaký podíl daných osob kvůli opatření z Kalifornie odešel, je vypočtena důchodová elasticita a je určen i vliv na daňové příjmy. - Poznámky.

Georg von Streit, Thomas Streit

BMF-Schreiben zur fehlenden Steuergefährdung bei überhöhter Abrechnung von Mehrwertsteuer

Přípis Spolkového ministerstva financí k chybějícímu krácení daně při nadměrném odpočtu u DPH

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 8, S. 273-284

Bliže k problematice vzniku daně z přidané hodnoty z nesprávně stanovené daňové sazby při fakturaci. Článek analyzuje případ rakouského finančního soudního dvora (BFG, Bundesfinanzgericht) a případ týkající se fakturace za návštěvu hřiště v chybné výši 20 % namísto 13 %. BFG se obrátil na Evropský soudní dvůr s otázkou, zda je fakturující strana dlužna na nesprávně fakturované dani, je-li vyloučeno ohrožení platby daně, protože nebyl uplatněn odpočet daně na vstupu. Článek shrnuje proces případu u Evropského soudního dvora, Spolkového finančního soudu, rakouského Správního soudu (Verwaltungsgerichtshof, VWG), Finančního soudu v Kolíně nad Rýnem a uchopení tématu německou spolkovou finanční správou v podobě přípisu z února 2024. Věnuje se konformitě přípisu a rozsudku finančního soudu v Kolíně n. R. s evropským právem (jmenovitě s ustanovením § 14c zákona o DPH), aplikuje přípis na situaci obou stran sporu, zmiňuje postoj finanční správy a podrobně se věnuje dokazování. Zohledňuje i správní rozměr případu. - Poznámky.

By Felipe Lobel, Thiago Scot, and Pedro Zúniga

Corporate taxation and evasion responses : evidence from a minimum tax in Honduras

Korporátní zdanění a daňové úniky : zjištění z minimální daně v Hondurasu

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 482-517

Zavedení paušální minimální daně z hrubých výnosů právnických osob je podle Mezinárodního měnového fondu opatřením, které může bránit erozi daňového základu. Paušální daň se obvykle týká subjektů, které nemají dostatečný zisk a tedy by běžně neodvedly žádnou daň ze zisku. Autoři v příspěvku zjišťují efekt zavedení podnikové paušální daně v Hondurasu – její vliv na chování firem, tj. na daňovou optimalizaci a snahu zkreslovat výsledky (nadhodnocovat výši nákladů, popř. snižovat výši dosažených výnosů). Prezentované výsledky poukazují na nutnost daňových správ přistoupit na „kompromis“ (trade off) při zavádění minimálních paušálních daní. - Poznámky.

Miroslav Matej, Luděk Tesar

Daň z nemovitých věcí má velký potenciál a obce by ji měly aktivně používat. Díl 2, Důvody pro uplatnění místních koeficientů

Moderní obec, Sv. 30, (2024) č. 5, s. 20-22

Daň z nemovitých věcí byla dosud zpravidla třetím nejvýznamnějším daňovým příjmem obcí a její význam roste. V této části článku shrnují autoři argumenty pro to, aby obce převzaly daňovou odpovědnost a aktivně využívaly možnost navýšit své daňové příjmy. Doporučují uplatňování místního koeficientu daně z nemovitých věcí a přibližují opatření obecné povahy a obecně závaznou vyhlášku jako právní instrumenty jejich použití. Zdůrazňují, že rozsudkem Ústavního soudu, který stanovil, že obce mohou místním koeficientem určit vyšší daň z nemovitých věcí i konkrétním objektům, bylo upevněno postavení obcí při uplatňování a nastavování této daně. Místní koeficienty by obce měly používat zejména v případech potřeby vyšších investic, oprav a případně financí na nákladnější provoz obce. Za standardní hodnotu koeficientu by měly považovat hodnotu 3 na celém území obce, pro podnikatelské lokality a objekty k rekreaci autoři doporučují využití vyšších koeficientů.

Václav Benda

DPH a doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 4, s. 16-19

Bližší k pojmu doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně dle zákona o DPH. Autor ve vazbě na výklady GFR a judikaturu Soudního dvora EU s využitím příkladů vysvětluje, jak by měla být doplňková činnost uskutečňovaná příležitostně chápána pro účely vymezení obratu v § 4a zákona o DPH. Dále rozebírá, jak je tento pojem chápán pro účely výpočtu koeficientu pro krácení nároku na odpočet daně podle § 76 zákona o DPH. Ilustrační příklady se zaměřují na nájem majetku a na poskytování peněžních půjček jako doplňkovou činnost uskutečňovanou příležitostně. V článku jsou rozebrány závěry rozhodnutí SDEU ve věci Enkler (C-230/94), ve věci Regie dauphinoise (C-306/94) a ve věci EDM (C-77/01).

Marcel Krumm

Fehlverhalten im Steuerrecht

Pochybení v daňovém právu

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 6, S. 241-251

Bližší pohled na problematiku výkladu daňových právních předpisů subjektem podávajícím daňové přiznání. Stať se zamýšlí nad dopadem správného pochopení právní normy daňovým poplatníkem, nad problematikou trestní odpovědnosti v případě nezáměrného pochybení, kontroly a právního a soudního posouzení. Podrobně se věnuje okolnostem možnosti vzniku protiprávní situace při daňovém přiznání právnických osob, tj. zejména malých a středních podniků, jako „prvotních interpretů“ příslušných zákonů, dále vybraným právním normám (§ 370 odvodového řádu, AO), posouzení záměrnosti jednání a oddělení daňového a trestního práva v dané oblasti. - Poznámky. -- Reakce na článek a zpracovávané téma viz s. 251-263.

Monika Jachmann-Michel

Gestaltungsmisbrauch im Bereich der Kapitaleinkünfte

Zneužití daňového plánování v oblasti kapitálových příjmů

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 14, S. 817-830

Zneužívání daňového plánování je v současné době předmětem politických diskusí, zejména v oblasti investičních příjmů, neboť se tvrdí, že daňové úřady byly "šikovnými" transakcemi s cennými papíry ošizeny o obrovské částky a jsou šizeny i nadále. Zneužívání daňového plánování v případě kapitálových příjmů se týká především skutečného vlastnictví a vyrovnávání ztrát. V článku jsou nastíněny základní struktury daňového práva v této oblasti. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Jaroslava Pfeilerová

Chyby zjištěné správcem daně v rámci kontroly daně z příjmů právnických osob

Účetní a daně, Sv. 27, (2024) č. 4, s. 8-16

Autorka se zabývá některými pochybeními, kterých se mohou dopustit obchodní společnosti ve vazbě na daň z příjmů právnických osob. Problematiku přibližuje na příkladech, odpovědích na související dotazy a u některých příkladů rovněž shrnuje související soudní rozhodnutí. Rozebírá chyby ve vedení účetnictví, v uplatnění akruálního principu, u výnosů (příjmů) a u nákladů (výdajů) podle § 24 a § 25 ZDP. Zmiňuje také obchodní transakce ve vztahu k zahraničí a povinnost srazit daň z příjmů daňového nerezidenta.

Minjie Deng

Inequality, taxation, and sovereign default risk

Nerovnost, zdanění a riziko platební neschopnosti státu

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 2, p. 217-249

Autorka v článku předkládá model platební neschopnosti státu, ve kterém vláda určuje optimální kombinaci zdanění a zadlužení, přičemž zvažuje dopady této kombinace na trh práce a rozhodnutí o migraci. Předpokládá se, že progresivní zdanění snižuje nerovnosti, ale zároveň omezuje nabídku práce a motivuje k migraci movitější osoby, čímž klesá výběr daní i schopnost státu splácet své dluhy. Součástí článku jsou i empirické poznatky o vztahu příjmové nerovnosti, migrace a spreadu státních dluhopisů (sovereign debt spread) v USA. - Poznámky.

By Traviss Cassidy, Mark Dincecco, and Ugo Antonio Troiano

The introduction of the income tax, fiscal capacity, and migration : evidence from US states

Zavedení daně z příjmů, fiskální kapacita a migrace : zjištění z amerických států

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 359-393

Příspěvek na datech z USA z dlouhého časového období (1900-2010) zjišťuje účinky zavedení daně z příjmů fyzických osob v jednotlivých amerických státech na fiskální kapacitu a migraci osob. Je vyčísleno, o kolik se díky zavedení daně daným státům zvýšily výnosy v krátkém, středním a dlouhém období. Státy, které daně zaváděly, jsou rovněž rozděleny do dvou skupin (early adopters, late adopters), podle toho, kdy daň zavedly (zda před druhou světovou válkou nebo po ní) a jsou ukázány rozdíly mezi výnosy daných států způsobené vlivem migrace. - Poznámky.

Martin Děrgel

Koordinační výbor o prodloužení lhůty pro stanovení daně kvůli daňové ztrátě

Účetnictví, Sv. 2024, č. 5, s. 27-33

Příspěvek představuje závěry koordinačního výboru (odborné diskuze mezi odborníky z GFŘ a daňovými poradci), tentokrát na téma uplatnění daňové ztráty a lhůty pro stanovení daně. Nejprve text představuje příslušná ustanovení v zákoně o dani z příjmů, následně pak předkládá konkrétní otázky, závěry daňových poradců i reakci odborníků z GFŘ. Konkrétně se projednávala témata: prekluzivní lhůta po přeměně, když nástupce nepřevzme ztrátu předchůdce; možné prodloužení daňové lhůty nástupce kvůli ztrátě nepřevzaté od předchůdce; ukončení prekluzivní lhůty zanikající firmy při převzetí její daňové ztráty nástupcem; prokázání správci daně, že nedošlo k převzetí daňové ztráty předchůdcem; možnost změny rozhodnutí a dodatečného převzetí daňové ztráty nástupcem.

Francesco H. Farruggia-Weber

Krypto-Exchanges und ihre umsatzsteuerrechtliche Behandlung : ein Gegenwurf zu EuGH und BMF

Kryptoburzy a jejich zdanění daní z přidané hodnoty : protinávrh Evropskému soudnímu dvoru a Spolkovému ministerstvu financí

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 9, S. 321-327

Podrobný a souhrnný pohled na zákonné a správní normy, které upravují obchodování s bitcoinem a jeho směnu v německém právu. Článek vychází z autorovy disertační práce. Přináší bližší pohled na bitcoin a související transakce jako zdanitelnou činnost, zohledňuje specifika bitcoinu v podnikatelském prostředí, nahlíží na BTC jako na spotřební finanční užitek, zdanitelný ve smyslu § 1 odst. 1 č. 1 zákona o DPH (Umsatzsteuergesetz). Rekapituluje současný právní odraz bitcoinu jako směnného prostředku oproti poskytnuté službě (zdanitelné podle § 4 č. 8 zákona o DPH). Blíže se také věnuje § 1 odst. 11 č. 10 KWG (Kreditwesengesetz, zákon o bankovníctví), který považuje kryptoaktiva výslovně za finanční nástroj. Autor také zmiňuje přípisy Spolkového ministerstva financí z let 2018 a 2022, které se jako první německé normy danou problematikou zabývaly, a věnuje se osvobození směny bitcoinu od daně ve smyslu § 4 č. 8 zákona o DPH. - Poznámky.

By Derek Messacar

Labor supply responses to income taxation among older couples : evidence from a Canadian reform

Vliv zdanění příjmů starších párů na nabídku práce : zjištění z kanadské reformy

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 228-258

Autor v příspěvku s využitím dat z Kanady analyzuje, jak může změna zdanění ovlivnit nabídku práce u osob ve vyšším věku. Různé státy se v současné době potýkají s neudržitelností důchodových systémů, kvůli čemuž se oddaluje věk odchodu do důchodu a zavádějí se další opatření, jejichž cílem je zvýšit zaměstnanost starších osob. Zároveň ale mohou vést daňové systémy různých zemí k protichůdným účinkům vlivem daňových úlev pro starší osoby. Opatření, které je zkoumáno v článku, snižovalo daňové břemeno u daně z příjmů fyzických osob pro páry, ve kterých je jednou z osob penzista. To, že páry usilovaly o snížení svých daňových závazků po zavedení opatření, se v příspěvku potvrdilo. - Poznámky.

Roland Krüger

Neuakzentuierung der Besteuerung von Mitarbeiterbeteiligungen

Přehodnocení zdanění zaměstnaneckých podílů

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 15, S. 889-893

Podíl zaměstnanců a zejména managementu na společnosti je v praxi často využívaným nástrojem, který zaměstnanec váže k podniku a umožňuje jim podílet se na jeho úspěchu. Zvláštní význam má také zdanění těchto zaměstnaneckých účastí. Cílem tohoto článku je ukázat, jaké právní požadavky je třeba dodržet. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Katharina Schneider

Nicht einmal der Tod schützt vor dem Finanzamt

Ani smrt nechrání před finančním úřadem

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 91 (13.5.2024), S. 44-45

Bližší k převodu daňového vypořádání v případě úmrtí plátce, která v při souhlasu s přijetím dědictví přechází na dědice. Článek zmiňuje okolnosti, které mohou pro dědice představovat neočekávanou situaci, především komunikaci s finančním úřadem, problematiku zanedbávání podání daňového přiznání zůstavitelem z pohledu dědice, souvislost s měnícími se důchodovými tarify, problematiku nepřiznaných příjmů a naložení s bankovním účtem.

Marc Desens

Die Offenlegung von Ertragsteuerinformationen : Vollzugsschwierigkeiten durch unions- und verfassungswidrige Kompetenzverstöße

Zveřejnění informací o daních z příjmů : problémy výkonu způsobené kompetenčními prohřešky odporujícími unijnímu a ústavnímu právu

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 9, S. 406-416

Podrobná analýza kompatibility a sporných případů při povinnosti zveřejňování informací o daních z příjmů, týkající se zejména nadnárodních firem. Porovnává evropské směrnice CbCR a pCbCr (country-by-country reporting, resp. public CbCR), německý odvodový řád a příslušné pasáže obchodního zákoníku a jeho prováděcího zákona (EGHGB) a systematicky identifikuje nekompatibilitu s německým ústavním právem. Zabývá se mj. zvláštními výjimkami z povinnosti zveřejnění daně z příjmu, náležitostmi výstupní zprávy, zveřejněním v rejstříku podnikatelů a blíže se věnuje povinnosti v případě sídla firmy v Německu nebo ve třetí zemi. Podrobně konfrontuje uvedené právní normy se smlouvou o fungování Evropské unie a evropskou směrnicí z 24.11.2021. - Poznámky.

Eva Kahle

Pomůcky, které příliš nepomohou aneb Náhradní způsob stanovení daně

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 4, s. 24-25

Článek se zaměřuje na pomůcky ve smyslu daňového řádu, které slouží k náhradnímu způsobu stanovení daně, a to zejména v situaci, kdy daňový subjekt nesplní své zákonné povinnosti a správce daně nemůže stanovit daň v rámci běžného dokazování. Jedná se tak o alternativní metodu, ale platí, že by se správce daně měl vždy pokusit stanovit daň dokazováním. Autorka také charakterizuje judikaturu tuzemských soudů rozporující stanovení daně podle pomůcek a uvádí, co vše může být pomůckami (nezpochybněné důkazní prostředky, zjištěné marže, předchozí daňová tvrzení, porovnání srovnatelných subjektů atd.). Zdůrazňuje, že pomůcky nebyly zákonodárcem koncipovány jako nástroj sloužící k trestání daňového subjektu, ale jsou podkladem pro kvalifikovaný odhad relevantních skutečností, který se nesmí míjet s realitou.

Frederick van der Ploeg, Armon Rezai, and Miguel Tovar Reanos

Public finance options for recycling carbon tax revenue in Germany

Možnosti veřejných financí z hlediska "recyklování" výnosů z uhlíkové daně v Německu

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 1, p. 39-69

Autoři se zabývají optimálním využitím výnosů z uhlíkové daně v Německu. Zkoumány jsou různé možnosti - poskytování klimatických dividend, snižování daní či vynahrazení výpadků příjmů ve státním rozpočtu, přičemž je určeno, jak by tato využití měla být zastoupena v optimu. - Poznámky.

By Özlem Kina, Ctirad Slavík, and Hakki Yazici

Redistributive capital taxation revisited

Znovu o redistribučním zdanění kapitálu

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 2, p. 182-216

Autoři se v příspěvku zabývají optimálním zdaněním kapitálu za předpokladu tzv. komplementarity mezi zkušenostmi a kapitálem (capital-skill complementarity, CSC) a pozitivních účinků kapitálových daní z hlediska přerozdělování (majetek bývá v populaci rozdělen nerovnoměrně, zvýšení kapitálových daní a snížení zdanění práce pak podle zastánců kapitálových daní snižuje nerovnosti). Optimální sazba daně je za daných předpokladů vyšší než v běžných ekonomických modelech. - Poznámky.

Christoph Wäger

Rechtsprechungsauslese 2023

Výběr z judikátů za rok 2023

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 10, S. 357-379

Výběr z judikátů Evropského soudního dvora a Spolkového finančního soudu za r. 2023. 84 vybraných příkladů z oblastí otázky zdanitelnosti, typů podnikání, dodávek, míst vykonání jiných služeb (vč. sociálních), vyměřovacího základu daně, odpočtu daně na vstupu a jeho korekci a zvláštních pravidel zdanění. V úvodu se autor věnuje procesním náležitostem součinnost BFH a SDEU a nastiňuje způsob, kterým se promítají do výsledných soudních rozhodnutí. - Poznámky.

By David R. Agrawal and Kenneth Tester

State taxation of nonresident income and the location of work

Zdanění příjmů nerezidentů na úrovni amerických států a místo práce

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 447-481

Příspěvek se zabývá zdaněním příjmů fyzických osob-nerezidentů (profesionálních golfových hráčů) v USA, když se liší daňové sazby mezi různými státy. Pro daňovou povinnost u daně z příjmů fyzických osob ve státech USA není podstatný pouze trvalý pobyt, ale i místo, kde byly příjmy vydělány (stát zdroje příjmů je přitom pro zdanění rozhodující). Za určitých podmínek tak může být pro jedince výhodnější odmítnout práci ve státě s vyšším zdaněním, tito jedinci přitom nejsou nuceni měnit místo pobytu. V článku je tento jev potvrzen i vyčíslen. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Svědci - výběr z judikatury správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 5, s. 31-40

Jako rozsáhlý zdroj důkazů v daňových řízeních se používají svědecké výpovědi. Článek přináší výběr novější judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se sporů z této oblasti. Nejprve jsou shrnuty závěry starších soudních rozhodnutí, poté autor komentuje judikáty o záměně výsledku svědka za pouhé podání vysvětlení; o povinnosti správce daně vyžádat si doklady od svědka, který je nabízí, i v případě, že o to daňový subjekt nežádal; nevyslechnutí svědků, jejichž tel. čísla byla na prezenční listině, pro jejich údajnou neidentifikovatelnost; o nedokončeném výsledku svědka jako o porušení práv daňového subjektu. Následně představuje judikáty o tom, že svědek nemá činnost daňového subjektu hodnotit, ale má vypovídat o tom, co vnímal svými smysly; o důkazní hodnotě zprostředkované informace; o možnosti vyslechnout nemocného svědka v jeho bytě; o pravidlech pro nevěrohodnost svědka, jeho opakovaném výsledku a předčasném ukončení výsledku.

Ambareen Beebejaun

Tax evasion and money laundering through crowdfunding : a comparative study of the laws of Mauritius, UK and US

Daňové úniky a praní špinavých peněz prostřednictvím crowdfundingu : srovnávací studie legislativy na Mauriciu, ve Velké Británii a v USA

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 698-710

Autorka zkoumá legislativu upravující crowdfunding na Mauriciu, ve Velké Británii a v USA (se zaměřením na Mauricius). Po úvodním shrnutí závěrů související literatury jsou představena pravidla na Mauriciu (povinnost licencí a jejich podmínky, povinnosti při řízení a správě crowdfundingových platforem, řízení rizik, (ne)zohlednění rizika daňových úniků z crowdfundingu). Dále je stručně

prezentována příslušná legislativa v USA a ve Velké Británii a je provedeno jednoduché porovnání pravidel ve všech třech regionech.

Robin Boadway and Katherine Cuff

A tax reform approach to commodity taxation with families

Reformy zdanění komodit za předpokladu rodin jako ekonomických aktérů

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 1, p. 3-38

Standardní modely optimálního zdanění obvykle berou v úvahu ekonomické aktéry (subjekty) jako jednotlivce - ekonomičtí agenti jako jednotlivci vydělávají peníze, platí daně a spotřebovávají zboží, které může být zatížené komoditní daní. Teoreticky zaměřený článek zkoumá, zda jsou závěry týkající se optimálního zdanění komodit platné i v případě, že model nepracuje s jedincem, ale s domácností (rodinou bez dětí sestávající ze dvou dospělých osob). Výstupem článku jsou závěry o platnosti dřívějších teorií a souvisejících podmínkách. - Poznámky.

Ivan Macháček

Vozidlo kategorie M1 - jeho odpisování a finanční leasing

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 5, s. 12-17

Článek informuje o zavedení limitovaného uplatnění daňových odpisů jako daňově uznatelných výdajů u vozidel kategorie M1, a to v nových ustanoveních § 30e-30g zákona o daních z příjmů. Autor nejprve charakterizuje zásady daňového odpisování hmotného majetku, dále s využitím příkladů rozebírá odpisování osobního automobilu s cenou nad 2 mil. Kč. Praktické uplatnění změn ilustruje také u situaci prodeje osobního automobilu kategorie M1, provedení technického zhodnocení na automobilu a v případě pořízení vozidla M1 na finanční leasing. Zdůrazňuje, že se nová právní úprava nepoužije na vozidla, která poplatník začal užívat před 1.1.2024. -- Viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 8/2024, s. 42-46 a Daně a právo v praxi č. 6/2024, s. 2-9.

Petr Vondraš

Výběr z judikatury Soudního dvora ve vztahu k DPH

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 5, s. 11-14

Článek představuje několik rozhodnutí Soudního dvora EU týkajících se daně z přidané hodnoty. V poslední době se SDEU vyjadřoval např. ke snížené sazbě při renovacích a opravách bytů určených k dalšímu prodeji (C-433/22 HPA); k dárku k předplatnému jako vedlejšímu plnění (C-505/22 Deco Proteste); k posouzení místa plnění u videochatů a streamování digitálního obsahu (C-532/22); ke vztahu podvodů a důkazního břemene daňové správy (C-537/22 Global Ink); či k určení osoby povinné odvést daň při podvodném jednání (C-442/22 Psp) nebo k výkonu ekonomické činnosti ve smyslu ustanovení ZDPH u člena představenstva akciové společnosti (C-288/22).

Joel Slemrod

What taxpayers, governments and tax economists do - and what they should do

Co dělají daňoví poplatníci, vlády a ekonomové zaměřeni na daně - a co by měli dělat

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 1, p. 7-19

Autor zvažuje, jak dvě novější oblasti rozvoje daňové ekonomie mění nebo alespoň komplikují klasické rozdělení pozitivní a normativní ekonomie. Jedná se o roli behaviorální ekonomie a daňových úniků. V rámci úvah se věnuje třem hlavním aktérům oblasti veřejných financí (daňoví poplatníci-fyzické osoby, vláda a daňoví ekonomové) a jejich skutečnému chování (tj. pohled pozitivní ekonomie) v porovnání s tím, jak by se chovat měli (tj. pohled normativní ekonomie). Autor uvádí, že by daňoví ekonomové měli brát vážně a zohledňovat behaviorální odchylky a daňové úniky, což se už částečně děje. - Poznámky. -- Reakce na článek viz s. 21-23.

Michal Dvořák

Zdanění internetových příjmů aneb jak se zdaňují příjmy influencerů

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 5, s. 10-11

Rozbor problematiky zdanění příjmů influencerů v ČR se zaměřením na daňový režim v konkrétních situacích. Autor charakterizuje jednotlivé typy příjmů influencerů z internetových platforem a sociálních sítí v podobě spoluprací, ve formě bartru, merchandise a adsense. Vysvětluje jejich zdanění jak daní z příjmů, tak daní z přidané hodnoty. Autor zdůrazňuje, že prakticky veškeré příjmy influencerů jsou z pohledu

daně z příjmů zdaňovány podle § 7 ZDP, tedy jako příjem z podnikání, s čímž se pojí i odvod sociálního a zdravotního pojištění.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 29, (2024) č. 5

Změny v uznávání daňových výdajů (s. 2-9); Zdanění internetových příjmů aneb jak se zdaňují příjmy influencerů (s. 10-11); Vozidlo kategorie M1 - jeho odpisování a finanční leasing (s. 12-17); Ukončení studia na střední nebo vysoké škole a navazující výkon výdělečné činnosti z pohledu zdravotního pojištění (s. 18-22); Navigace ve světě účetních směrnic: nezbytný průvodce pro všechny účetní i účtaře - vnitropodnikové účetní směrnice (s. 23-27); Zákaz poskytnout oprávněnému plnění z bankovní záruky - rozsudek NS sp. zn. 29 Cdo 1807/2021 (s. 28-30); Svědci - výběr z judikatury správních soudů (s. 31-40); Expertní odpovědi: Vyměření DPH u přepravy (s. 42); Zdanění příjmů z prodeje vyrobené elektřiny FVE, z pohledu ZDP a zákona o DPH (s. 43-46).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 25, (2024) č. 8

Letní brigády a sezónní zaměstnávání (s. 3-4); Minimální mzda - zvýšení (s. 5-7); Příjmy z majetkového prospěchu FO (s. 12-14); Daňová ztráta z hlediska daně z příjmů FO (s. 15-16); Pronájem nemovité věci: uplatnění odpisů (s. 17-20); Poskytovatelé platebních služeb: nové povinnosti, CESOP (s. 23-26); Dodání vody a sazby DPH (s. 27-28); Vybraný osobní automobil a DPH (s. 29-32); Přeprava osob a DPH (s. 33-35); PHM v paušální výši (s. 39-41); Odpisování nadlimitního vozidla (s. 42-46); Daňová ztráta v účetnictví (s. 47-48); Manka a škody v účetnictví (s. 49-51); Odlišnosti pracovní smlouvy a dohod (s. 59-61); Neplacené volno zaměstnance - zdravotní pojištění (s. 62-64); Mzdové nároky zaměstnanců po novele (s. 65-69); Vybrané příjmy po skončení zaměstnání (s. 70-72); Mzdové a platové problémy v praxi (s. 73-76); DPČ a nemoc zaměstnance (s. 77-79).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2024, č. 10-11

Vykazování cenin, aneb Interpretace NÚR I-49 (s. 1-2); Nové řešení mimořádných odpisů v roce 2024 (s. 3-5); Potřebná prověrka při koupi společnosti (s. 6-7); Manažerská vozidla na operativní leasing – dotazy a odpovědi (s. 7); Test ke konsolidačnímu balíčku 2024 - 12 otázek (s. 8-9); Zařazení fotovoltaické elektrárny do dlouhodobého majetku – dotazy a odpovědi (s. 10-12); Finanční podpora na snížení jistiny provozního úvěru – dotazy a odpovědi (s. 12); Zdanění příjmu z prodeje podílu v zahraniční společnosti – dotazy a odpovědi (s. 12-13); Vyřazení drobného majetku při ukončení podnikání do osobního vlastnictví – dotazy a odpovědi (s. 13); Sportovní klub – pořádání plesu, nepeněžní plnění – dotazy a odpovědi (s. 13-14).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 11

Dotazy a odpovědi: obrat pro účely registrace u cestovní kanceláře (s. 1-2); Faktura před dodáním nového vozidla do EU (s. 2-3); Provoz motokárové dráhy a sazba DPH (s. 3); Fakturace služeb na Kajmanské ostrovy (s. 4); Pohledávka u dlužníka v konkursu a DPH (s. 4); Krátkodobý pronájem stroje do Německa a DPH (s. 4-5); Prodej nemovitosti na Slovensku (s. 5); Úroky ze zápůjčky u OSVČ a jejich zahrnutí do obratu daně podle § 6 ZDPH (s. 5-6); Zrušení registrace k DPH - cestovní služba (s. 6); Umělecká činnost - sazba DPH (s. 6-7); DPH u léků po expiraci (s. 7); DPH u úklidových služeb české firmy v Itálii (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 12

Kdo provádí kontrolní postupy na DPH? (s. 1-3); Darování zboží z pohledu ZDPH - stanovení základu daně, darování potravin, drogistického zboží, nábytku, oblečení aj., dary pro humanitární organizace (s. 3-8); Opravný doklad za poškozené zboží z EU - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2024, č. 9-10**

Stravování pro zaměstnance a DPH (s. 1-4); Co nenajdete v zákoně o DPH? - prováděcí nařízení č. 282/2011 ke směrnici o společném systému DPH (s. 5-7); Práce na nemovité věci nacházející se v Německu a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Služby ze třetích zemí a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8-9); Latexové rukavice a DPH: zdravotnické prostředky - dotazy a odpovědi (s. 9-10); Dobrovolná registrace k DPH vs. osoba identifikovaná k dani - dotazy a odpovědi (s. 10-11); Podnájem nemovité kulturní památky a DPH - dotazy a odpovědi (s. 12).

Účetnictví v praxi**Sv. 28, (2024) č. 5**

Zaměstnanecké benefity v podmínkách roku 2024 - daňové řešení zdravotních a volnočasových benefitů (s. 4-10); Výběr z judikatury Soudního dvora ve vztahu k DPH (s. 11-14); Co (ne)jsou ceny a jak se o nich účtuje (s. 15-17); IFRS 18 - Prezentace a zveřejnění v účetní závěrce (s. 18-21); Nefunkční funkční měna (s. 22-29); Zdravotní pojištění a studenti nejen jako brigádníci (s. 30-34)

Ekonomické vědy. Ekonomie

By Steven J. Davis and John Haltiwanger

Dynamism diminished : the role of housing markets and credit conditions**Pokles dynamiky : role trhů s bydlením a úvěrových podmínek**

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 2, p. 29-61

Podíl zaměstnanců v mladých firmách (podniky, které prvního placeného zaměstnance přijaly před méně než 72 měsíci) klesl v USA z 19,7 % v r. 1989 na 10,4 % v r. 2018. Autoři se v souvislosti s tím zabývají vlivem situace na trhu s nemovitostmi a podmínek na úvěrových trzích na zaměstnanost v mladých firmách. Souvislost mezi těmito faktory byla v příspěvku potvrzena, a to jak na lokální, tak na agregátní úrovni. - Poznámky.

By Alejandro Martínez-Marquina and Mike Shi

The opportunity cost of debt aversion**Náklady obětované příležitosti při averzi vůči zadlužení**

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 4, p. 1140-1172

Nadměrné zadlužení je škodlivé, nežádoucí efekty však může přinést i zadlužení příliš nízké. Autoři v příspěvku s pomocí experimentu zkoumají chování jedinců a důsledky jejich averze vůči zadlužení. Je potvrzeno, že averze vůči dluhu narušuje rozhodování o alokaci a přerozdělování prostředků a že ovlivňuje i rozhodování o půjčkách. Řada jedinců se snaží co nejrychleji splatit svůj dluh, i když tím mohou utrpět finanční ztrátu. Rovněž se tito jedinci obávají si půjčit, a to i přesto, že půjčka neskýtá finanční nevýhody. - Poznámky.

By Diego Daruich and Raquel Fernández

Universal basic income : a dynamic assessment**Základní nepodmíněný příjem : dynamické zhodnocení**

The American Economic Review, Vol. 114 (2024), No. 1, p. 38-88

Autoři v příspěvku prostřednictvím ekonomických modelů analyzují dlouhodobé dopady základního nepodmíněného příjmu (universal basic income, UBI). V modelu všeobecné rovnováhy jsou zakomponovány nejdůležitější kanály, které mohou ovlivnit náklady a přínosy UBI. Odhaleny jsou jeho negativní dopady na blahobyt, a to přesto, že opatření snižuje nerovnosti ve společnosti. Negativní dopady na blahobyt se týkají osob, které byly dospělé v době zavedení opatření. Bezprostředně po zavedení UBI dochází k poklesu nabídky práce a v průběhu času i k poklesu kapitálu. Napříč generacemi pak vysoké zdanění práce mj. způsobuje pokles investic do rozvoje dětí a snižuje podíl osob s vysokoškolským vzděláním. Celkově dochází vlivem UBI v dlouhém období k poklesu HDP o 20 %. - Poznámky.

Ian Goldin, Pantelis Koutroumpis, François Lafond, and Julian Winkler

Why is productivity slowing down?

Proč produktivita zpomaluje?

The Journal of economic literature, Vol. 62, (2024) No. 1, p. 196-268

Autoři v rozsáhlejší příspěvku provádějí kvantitativní i kvalitativní hodnocení faktorů, které mohou pomoci objasnit zpomalení produktivity práce ve vyspělých zemích v období po r. 2005 oproti předcházející dekádě. Podle autorů bude příčinou pomalejšího růstu produktivity pravděpodobně kombinace více faktorů: od chybného měření, přes nižší vedlejší účinky (spillovers) z růstu nehmotného kapitálu až po zpomalení světového obchodu. - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Andrea Cünnen

Aufwertung der EU-Anleihen

Zhodnocení unijních dluhopisů

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 100 (27.5.2024), S. 38

Společnosti ICE (International Exchange) a MSCI zvažují budoucí zařazení evropských dluhopisů mezi státní dluhopisy, namísto dosavadní nadnárodní kategorizace. Výnosy evropských dluhopisů v současnosti dosahují v závislosti na době jejich splatnosti 0,2 % – 0,6 %. Dluhopisy jsou považovány za stabilní a jsou dlouhodobě poptávané jako stabilní investice. Jsou součástí nabídky více než 400 fondů, které celkem spravují dluhopisy v hodnotě 140 miliard eur.

Andreas Kröner, Mareike Müller, Yasmin Osman

Banken prüfen Insolvenz : westliche Geldhäuser in Russland

Banky zkoumají insolvenční západní banky v Rusku

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 100 (27.5.2024), S. 26-27

Deutsche Bank a Commerzbank připravují strategii opuštění ruského trhu v případě zmrazení či konfiskace jejich tamních aktiv. Deutsche Bank snížila objem svých smluvních závazků v Rusku z 3,5 miliard eur v r. 2021 na 1,2 miliardy ke konci r. 2023, Commerzbank pak z 1,9 miliard v únoru 2022 na 171 milionů eur v březnu 2023. Posledními velkými západními bankovními domy, které jsou v Rusku stále aktivní, jsou britská HSBC a francouzská Société Générale. HSBC po vleklém soudním řízení dostala povolení k odprodeji tamní pobočky. Nejaktivnější západní bankou v Rusku zůstává RBI (Raiffeisen Bank).

Fabian Teichmann, Sonia Ruxandra Boticiu, Bruno S. Sergi

Compliance risks for crowdfunding : a neglected aspect of money laundering, terrorist financing and fraud

Riziko nedodržení předpisů u crowdfundingu : opomíjený aspekt praní špinavých peněz, financování terorismu a podvodů

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 575-582

Článek se zabývá crowdfundingem a jeho riziky z hlediska finanční kriminality. Nejprve je crowdfunding definován - jedná se o "otevřenou výzvu na internetu o poskytnutí finančních zdrojů, ať už ve formě daru či výměnou za určitou odměnu". Dále jsou představeny různé typy crowdfundingu, jeho regulace v EU i rizika s ním spojená (praní špinavých peněz, financování terorismu a obcházení sankcí; podvody; investiční selhání).

Hooman Estelami and Kevin Liu

Content analysis of American consumers' credit card fraud complaints filed with the Consumer Financial Protection Bureau

Analýza obsahu stížností amerických spotřebitelů u podvodů s kreditními kartami z databáze amerického Úřadu pro finanční ochranu spotřebitelů

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 618-628

Autoři zkoumají stížnosti klientů kartových společností na neoprávněné transakce z databáze amerického úřadu Consumer Financial Protection Bureau (CFPB). Pokud se určitá osoba stane obětí podvodu s kreditní kartou, obrací se obvykle na kartovou společnost, která její případ posoudí. V mnoha případech však kartová společnost žádost klienta zamítne. Autoři zjistili, že ve čtvrtině případů kartová

společnost shledala vinu na straně klienta, popř. zcela odmítla zahájit vyšetřování. V řadě případů nepomohla ani intervence ze strany CFPB. Poukázáno je také na obtíže, do kterých se klienti vlivem postupu kartových společností dostaly, a na to, že kartové společnosti nebývají ochotné zvrátit neautorizované transakce.

By Tobias Renkin and Gabriel Züllig

Credit supply shocks and prices : evidence from Danish firms

Úvěrové nabídkové šoky a ceny : zjištění z dat dánských podniků

American Economic Journal: Macroeconomics, Vol. 16, (2024) No. 2, p. 1-28

Autoři v příspěvku analyzují, jak firmy mění ceny svých produktů poté, co dojde k omezení nabídky bankovních úvěrů. Motivací k tomuto výzkumu byla skutečnost, že během finanční krize v letech 2007-2008 a návazné recese nedošlo v Dánsku k tak výraznému poklesu inflace, jak se očekávalo. Je zjištěno, že nabídka úvěrů klesala u bank exponovaných světové finanční krizi a že se zároveň zvýšily výpůjční úrokové sazby. Firmy, které si braly před krizí u daných bank úvěry, poté zvýšily ceny o 3-5 % (snažily se najít dodatečné zdroje financování). Krátkodobě těmto firmám vzrostl zisk, dlouhodobě ale přišly o podíl na trhu. K výzkumu byla použita data z Dánska. - Poznámky.

Mete Feridun

Cross-jurisdictional financial crime risks : what can we learn from the UK regulatory data?

Riziko finanční kriminality v různých zemích : co můžeme zjistit z dat o regulaci ve Velké Británii?

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 608-617

Autor se v článku s využitím dat z Velké Británie zabývá vnímáním finančních rizik v různých zemích ze strany britských firem působících ve finančním sektoru. Použita jsou data úřadu Financial Conduct Authority z let 2019-2020, která zahrnovala odpovědi od 1900 regulovaných firem. Prostřednictvím regresních metod je mj. zjištěno, že vnímání rizika je pozitivně spjato s daňovými úniky a nedodržením regulací, výrazně negativně je pak spojeno s politickou stabilitou a regulatorní přísností. - Poznámka.

Eley Suzana Kasim, Noor Rohin Awalludin, Nurazilah Zainal, Allezwati Ismail, and Nurul Huda Ahmad Shukri

The effect of financial literacy, financial behaviour and financial stress on awareness of investment scams among retirees

Vliv finanční gramotnosti, finančního chování a finanční tísně na povědomí o investičních podvodech u starobních důchodců

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 652-666

Autorky v článku zkoumají, zda finanční gramotnost, finanční chování a finanční tíseň ovlivňují povědomí o investičních podvodech u osob v důchodovém věku. Zvolena byla metoda dotazníkového šetření mezi respondenty z Malajsie (z 200 oslovených se podařilo získat 53 odpovědí). Je zjištěno, že finanční gramotnost má vliv na povědomí o investičních podvodech, u zbývajících dvou faktorů se však vliv neprokázal.

Paola Tamma, Laura Dubois and Sam Fleming

The heated debate over frozen assets

Bouřlivá debata o zmrazených aktivech

Financial Times, Vol. 2024, No. 41623 (3.5.2024), p. 17

Zabavení nebo využití ruských devizových rezerv uložených v západních finančních institucích by mohlo zaplatit zbraně, které by změnily válku na Ukrajině. USA a Evropa se však neshodnou na tom, jak to provést.

Akila Quinio

How the UK fintech revolution fell short

Jak britská fintechová revoluce nezdolala cílovou metu

Financial Times, Vol. 2024, No. 41647 (31.5.2024), p. 17

Bližší pohled na fintechové společnosti sídlící ve Velké Británii – Monzo, Revolut a Starling. Článek rekapituluje jejich dosavadní vývoj, důvody jejich popularity a rizika spojená s novou rolí tzv. „neobank“. Blíže se věnuje příčinám setrvání fintechových společností za předními bankovními domy, okrajově zmiňuje období optimismu v souvislosti s neobankami a kryptoměny.

Hypotéky postupně ožívají, stavebko padá

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 3, s. 12-14

Pohled na vývoj finančněporadenského trhu ve 4. čtvrtletí r. 2023 se zaměřením na dynamiku hypotečního trhu v ČR. Objem sjednaných hypotečních úvěrů vzrostl meziročně o 51 %, naproti tomu stavební spoření meziročně ztratilo 36 %. Růstové bylo životní i neživotní pojištění. V článku jsou také shrnuta očekávání pro r. 2024 v oblasti spoření a oživení hypotečního trhu. Grafy přináší porovnání obrátů jednotlivých produktů finančněporadenského trhu mezi čtvrtým kvartálem r. 2022 a r. 2023. -- Více k úvěrům na udržitelné bydlení viz s. 22-23.

Market maestros**Mistři trhů**

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9397, p. 63

Bývalý guvernér Bank of England Mervyn King nastínil v r. 2005 tzv. "Maradonovu teorii úrokových sazeb". Výkon slavného argentinského fotbalisty v zápase na Mistrovství světa v r. 1986 proti Anglii je podle Kinga inspirativní i pro centrální bankéře - centrální banky by měly usilovat o řízení očekávání investorů ohledně budoucích úrokových sazeb tak "šikovně", aby byl inflační cíl naplněn, aniž by bylo nutné se sazbami vůbec hýbat. V období po světové finanční krizi se centrálním bankéřům tento postup hodil, další prostor snižovat úrokové sazby neexistoval. Dnes je situace jiná, investoři se však stále řídí "forward guidance" (verbálním závazkem centrální banky o budoucí měnové politice) spíše než skutečnou výší krátkodobých sazeb. Článek objasňuje, proč tomu tak je, tj. z jakého důvodu mají verbální závazky nyní mezi nástroji centrálních bank větší sílu, a diskutuje s odkazem na studie B. Bernankeho i o možných rizicích a cestách, jak udržet (popř. posílit) důvěryhodnost verbálních závazků.

John Plender

The overlooked threats to global finance**Přehlížené hrozby v oblasti globálních financí**

Financial Times, Vol. 2024, No. 41608 (16.4.2024), p. 17

Článek se ohlíží za pádem Silicon Valley Bank a záchranou Credit Suisse, na jejich příkladech demonstruje slabiny bankovního sektoru v celosvětovém měřítku. Poukazuje na přesun aktiv od bank k nebankovním institucím (z 25 % v letech 2007-2008 na 47,2 % v r. 2022, kdy banky držely 39,7 % celkových aktiv) a na dopad „politiky záchrany bank“ na řízení rizik. Blíže se věnuje kumulaci kapitálu předními (zejména technologickými) firmami a vlivu z toho plynoucí nerovnováhy v souvislosti s politikou kvantitativního uvolňování.

A. Kröner, M. Müller, Y. Osman

Russland pfändet bei der Deutschen Bank : Ukraine-Krieg**Rusko konfiskuje u Deutsche Bank : válka na Ukrajině**

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 96 (21.5.2024), S. 20-21

Petrohradský soud rozhodl o zabavení aktiv Deutsche Bank. Jedná se po Unicredit a Commerzbank o třetí evropskou banku, jejíž aktiva byla obstavena ruskou stranou. Aktiva Deutsche Bank v hodnotě 238,61 mil. eur (v eurech, cenných papírech a rublech) byla obstavena na základě soudního sporu iniciovaného firmou RusChemAlliance. V dubnu podobně rozhodl moskevský soud o obstavení aktiv Commerzbank a evropské dceřinné společnosti JP Morgan v hodnotě 12,3 milionů eur. Jedná se o postupující odvetná opatření za evropské zmrazení ruských aktiv v únoru 2022. Evropské banky aktivní v Ruské federaci čelí silicím tlaku Evropské unie na minimalizaci či ukončení aktivit.

Shock tactics**Taktika šoku**

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9396, p. 67

V r. 1985 se centrální bankéři několika zemí na setkání v hotelu Plaza v New Yorku dohodli oslabit kurz amerického dolaru vůči japonskému jenu a německé marce. Také tehdy si americká ekonomika procházela boomem, Reaganovy daňové škrty způsobily fiskální deficit; americká centrální banka musela zvyšovat úrokové sazby ve snaze ukočirovat inflaci a Spojené státy se obávaly ztráty konkurenceschopnosti vůči Japonsku (dnes je hrozbou Čína). Poradce bývalého amerického prezidenta D. Trumpha R. Lighthizer vydal knihu "No Trade is Free", ve které uvádí,

že Trump v případě svého znovuzvolení zváží znehodnocení americké měny. Článek s odkazem na Dohodu z hotelu Plaza (Plaza Accord) diskutuje o tom, zda by k obdobné dohodě mohlo dojít v dnešní době.

Katharina Schneider

Vorsicht, Betrug bei diesen Geldanlagen!

Pozor, tyto investice jsou podvodné

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 101 (28.5.2024), S. 36-37

Článek shrnuje nejčastější typické rysy podvodných investičních příležitostí a obecněji finančních scamů v online prostředí. Zmíněna je také role Bafinu v prevenci a boji proti tomuto druhu podvodného jednání.

Jan Ségl

Vše, co potřebujeme vědět o Anti Money Laundering

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 2, s. 59-63

Pohled na oblast ochrany proti praní špinavých peněz a na povinnosti vyplývající ze zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Autor se stručně věnuje historii boje proti praní peněz (AML) a legislativě upravující AML v Česku. Popisuje tři fáze procesu legalizace výnosů z trestné činnosti. Následně se zaměřuje na jednotlivé prvky v procesu AML: povinné osoby dle § 2 zákona č. 253/2008 Sb., identifikaci a ověření zákazníků, znaky podezřelého obchodu, monitorování transakcí, mezinárodní sankce a rizikové země i politicky exponované osoby (PEP). Charakterizuje kontroly klienta, povinnost hlásit podezřelý obchod (OPO) i další povinnosti povinných osob. V závěru autor nahlíží na budoucnost boje proti praní peněz, také v souvislosti s vývojem a zapojením umělé inteligence a vznikem organizace AMLA.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 32, (2024) č. 5

Vláda schválila zákon o digitálních financích (s. 8); Českým bankám se daří, ale... (s. 10-12); Implementace zákona o digitálních financích aneb co nového v regulaci (s. 18); Stresové testování úrokového rizika (s. 19); Open banking jakožto neprobádaná oblast, která nabízí mnoho nových řešení (s. 20-21); Za 20 let v EU jsme si polepšili o více než 10 procent (s. 24-27); Euro ano, anebo ne? Proč? (s. 28-29); Zvládne tahoun českého průmyslu přechod na elektromobilitu? - výroba motorových vozidel (s. 30-32); NRB a zelená transformace? Zateplování budov, elektromobilita a mnohem víc (s. 36-37); ČNB v roce 2023 byla v zisku. Podepsal se na něm zejména zisk z devizových rezerv a racionalizace (s. 40-41); Zatímco odhadujeme nejpravděpodobnější výkon, realita světa je často složitější - rozhovor se Z. Pikhartem, ředitelem odboru měnové politiky a fiskálních analýz v ČNB (s. 44-47); 20 roků v EÚ bolo pre Slovensko zásadných (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Martin Arnold, Sam Fleming and Claire Jones

Can Europe's economy ever rival the US?

Může evropská ekonomika někdy konkurovat americké?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41631 (13.5.2024), p. 17

Chronicky nízká výkonnost ekonomik znepokojuje politiky EU, kteří hledají způsoby, jak jí dodat dynamiku. Je odpovědí na tuto otázku rozvíjející se technologie, jako je umělá inteligence? Může pomoci Evropě porazit USA?

Martin Ellison, Sang Seok Lee, Kevin Hjortshøj O'Rourke

The ends of 27 big depressions

Konce 27 velkých depresí

The American Economic Review, Vol. 114 (2024), No. 1, p. 134-168

Autoři v článku prověřují argument, že státy se z Velké deprese zotavily díky tomu, že opuštění zlatého standardu zvýšilo inflační očekávání, snížily se úrokové sazby, a to stimulovalo výdaje citlivé na úrokové sazby. K výzkumu byl použit soubor dat z 27 zemí včetně Československa obsahující více než 230 tisíc měsíčních a čtvrtletních pozorování a metoda tzv. nowcastingu. Je zjištěno, že v případě, kdy k opuštění zlata došlo v přesně definovaných termínech, inflační očekávání výrazně vzrostla. Vztah by měl být kauzální. - Poznámky.

Malte Fischer

Im Sog der Sicherheit

Ve víru bezpečnosti

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 20, S. 40-41

Válka na Ukrajině trvale přetváří strukturu hospodářství také v Německu, které bude muset v příštích letech vynaložit na obranu výrazně více peněz.

Ekaterina Zhuravskaya, Sergei Guriev, Andrei Markevich

New Russian economic history

Novodobé hospodářské dějiny Ruska

The Journal of economic literature, Vol. 62, (2024) No. 1, p. 47-114

Rozsáhlá studie podává přehled dosavadní odborné literatury k tématu "hospodářské dějiny Ruska v 19. a 20. století". Autoři popisují vývoj životní úrovně v Rusku v různých obdobích, a poté se zaměřují na hospodářský rozvoj a jeho dlouhodobý trend - např. rozebírají, proč byl v období carského Ruska tamní hospodářský rozvoj na poměrně nízké úrovni (vliv různých faktorů, jako institucí, nevolnictví, kultury, aj.). Další část se věnuje ekonomice Sovětského svazu v politických souvislostech, následně jsou pak shrnuty závěry studií o tom, jaké dopady mohou mít již neexistující opatření či instituce na dnešní situaci a výsledky. - Poznámky.

Informatika. Počítače

No news is bad news : new media v old media

Žádné zprávy špatné zprávy : nová vs. tradiční média

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9397, p. 10

Australská vláda přijala v r. 2021 zákon, kterým uložila technologickým společnostem Facebook a Google povinnost odvádět poplatky tradičním médiím za to, že tyto firmy v rámci výsledků vyhledávání či na sociálních sítích zveřejňují odkazy na články v tradičních médiích. Další regiony (Brazílie, Velká Británie, Kanada, Jihoafrická republika, Kalifornie) se inspirovaly a zavedly obdobnou legislativu. Jak ale (s ostrou kritikou této legislativy) ukazuje článek, zmíněná legislativa se těžce nevyplatila a tradičním médiím spíše uškodila, než aby jim pomohla. Technologické společnosti v daných regionech zakázaly na svých platformách odkazy na zpravodajství šířit, což návštěvnost zpravodajských portálů poškodilo a spíše pomohlo dezinformačním webům. Pokud státy chtějí médiím pomoci, měly by tak podle článku činit otevřeně a nenutit je dotovat z kapes úspěšnějších odvětví. -- Viz i podrobnější příspěvek o situaci v Kanadě ("Nothing to see here: Facebook in Canada") na s. 37-38.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Europe's phoney enlargement

Předstírané rozšiřování Evropské unie

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9397, p. 22

O perspektivách a realitách rozšiřování Evropské unie. Zatím posledním státem, který se k EU přidal, bylo v r. 2013 Chorvatsko. Od té doby proces rozšiřování EU ustrnul, a to přesto, že se několik evropských zemí o členství (alespoň formálně) uchází. Článek s nadsázkou uvádí, že až do nedávné

doby EU předstírala, že s uchazečskými státy počítá, a tyto státy se na oplátku tvářily, že provádějí nutné reformy. Někdy (citovány jsou balkánské státy) k reformám skutečně došlo, v jiných oblastech se však tyto státy mnohdy vrátily zpět a učinily kroky, které nejsou s členstvím v EU slučitelné. Intenzivněji se rozšiřování EU začalo diskutovat po vpádu Ruska na Ukrajinu v r. 2022. Ani tak ale není dle článku brzké zvýšení počtu členů pravděpodobné. Některé státy (Německo, Francie) například usilují o to, aby určité reformy provedla napřed sama Evropská unie.

Karolína Zábojníková

Evropa nás formuje : rozvoj české ekonomiky v posledních dvaceti letech je těsně spjat se vstupem do EU

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 4, s. 15-17

Pohled na růst hospodářství ČR od r. 2004, tj. od vstupu do Evropské unie, do r. 2023. Propojení se zahraničím bylo umocněno významným přílivem přímých zahraničních investic; vstupem do EU získala česká ekonomika svou současnou podobu - mimořádně silné zastoupení průmyslu a pozice dodavatele pro obchodní partnery v západní části Unie, zejména v Německu. Dalším důležitým hybatelem českého hospodářského růstu byla investiční aktivita, podíl investic na českém HDP patří dlouhodobě mezi nejvyšší v EU. Dynamika HDP byla zejména v prvních pěti letech po vstupu nadprůměrná. Výrazná přítomnost zahraničních majitelů se ale projevuje následným odlivem zisků firem do zahraničí. -- K tématu 20 let v EU viz i další příspěvky tematické přílohy na s. 15-35.

Silke Wettach

Reif für den Euro?

Je Bulharsko připraveno na euro?

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 18, S. 34-35

Bulharsko se chce v r. 2025 stát 21. členem Evropské měnové unie. Článek dokládá, že z ekonomického hlediska je země dobře připravena. Politicky a institucionálně však zatím připravena není.

Risks and rewards : European integration

Rizika a odměny : evropská integrace

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9396, p. 9-10

Na starém kontinentu panuje znepokojení - levný dovoz z Číny útočí na evropský průmysl, Evropa navíc nehrála zásadní roli v technologické revoluci a není přitažlivá pro investice a inovace. Podpora investic a inovací závisí na výrazném objemu kapitálu a funkčním finančním systému, problémem je ovšem omezení národními hranicemi. Podstatné je proto pokročit s reformou bankovního a kapitálových trhů - projekty bankovní unie a unie kapitálových trhů, zahájené před mnoha lety, však stále stagnují.

Jaroslav Kahoun

Získali jsme bilion : v porovnání příjmů z rozpočtu EU vůči odvodům Česká republika výrazně vydělala

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 4, s. 21-23

Evropské fondy představují klíčový nástroj hospodářské politiky EU a jako důležitý prvek evropské ekonomické integrace slouží k přerozdělování finančních prostředků za účelem snížení ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a mezi jednotlivými regiony EU. Evropské fondy nejsou pouze zdrojem klasických dotací, ale poskytují také specifické finanční nástroje (např. úvěry, záruky na úvěry a přímé kapitálové účasti podporující rozvojové projekty). V článku jsou stručně přiblížena rozpočtová pravidla EU, zdroje příjmů evropského rozpočtu a zachycení finančních toků z EU do rozpočtu členských zemí. Charakterizovány jsou různé problémy spojené s čerpáním dotací z evropských fondů Českem a důvody pozitivního salda ČR ve vztahu k rozpočtu EU. Grafy ukazují saldo příjmů a výdajů Česka k EU a vývoj příjmů ČR z rozpočtu EU mezi lety 2004-2023. -- K tématu 20 let v EU viz i další příspěvky tematické přílohy na s. 15-35.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Sarah White, Alice Hancock, Joe Leahy

Brussels warns Beijing over cheap imports

Brusel upozorňuje Peking na levné dovozy

Financial Times, Vol. 2024, No. 41626 (7.5.2024), p. 4

Čína považuje Evropu za prioritu své zahraniční politiky a na vzájemné vztahy pohlíží ze strategické a dlouhodobé perspektivy, řekl na úvod jednání v Paříži dne 6.5.2024 čínský prezident Si Ťin-pching. Jeho francouzský protějšek E. Macron slíbil jednání o ruské válce proti Ukrajině a dění na Blízkém východě, zdůraznil ale i nezbytnost spravedlivých obchodních pravidel mezi Evropou a Čínou. Podle předsdkyně Evropské komise U. von der Leyenové je EU odhodlána chránit evropské firmy a ekonomiky před nekalými obchodními praktikami Číny. -- Viz také komentář na s. 15.

Sara Armella

Customs value in case law

Celní hodnota v judikatuře

Global trade and customs journal, Vol. 19 (2024), No. 5, p. 284-292

Příspěvek se týká tématu celní hodnoty a možností a okolností jejího přepočtení ze strany celních orgánů členských států EU v situaci, kdy mají celní orgány pochybnosti o správnosti výpočtu. K tématu je předložena judikatura, a to nejen Soudního dvora EU, ale i vybraných soudů členských zemí EU. - Poznámky.

Joe Leahy, Kai Waluszewski and Max Seddon

The economic "friendship" rattling the world

Hospodářské „přátelství“ otrásá světem

Financial Times, Vol. 2024, No. 41633 (15.5.2024), p. 15

Po Putinově invazi na Ukrajinu a západních sankcích, které odřízly ruské podniky od jejich tradičních evropských dodavatelů, se upevnily obchodní vazby mezi Čínou a Ruskem. Stejně tak posílily i geopolitické ambice obou zemí vytvořit multipolární dynamiku s oslabenou mocí USA.

Silke Wettach

Im Sumpf

V bahně

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 19, S. 32-35

Premiér Viktor Orbán proměnil Maďarsko ve "feudální" stát náchylný ke korupci. Pro zahraniční společnosti se Maďarsko stává nepohodlným podnikatelským prostředím.

Michael Lux

Import and the responsible person(s) : what would change under the EU Commission's reform proposal?

Dovoz a odpovědné osoby : co by se změnilo s návrhem reformy připraveným Evropskou komisí?

Global trade and customs journal, Vol. 19 (2024), No. 5, p. 348-359

Autor v příspěvku analyzuje dopady návrhu reformy unijního celního kodexu, který připravila Evropská komise, na různé aktéry dodavatelského řetězce a celkově představuje novinky tohoto návrhu. Mělo by mj. dojít k přesunu odpovědnosti z deklaranta na dovozce či vývozce, změny by se rovněž mohly dotknout statusu "oprávněný hospodářský subjekt" (authorised economic operator, AEO) a výhod s ním spojených. - Poznámky.

Filip Zíka

Moc se toho nemění : bilance zahraničního obchodu s potravinami je dlouhodobě pasivní

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 3, s. 19-21

Statistický pohled na bilanci zahraničního obchodu s potravinami v ČR za posledních deset let. Autor se zaměřuje na teritoriální hledisko, strukturu vývozu i dovozu potravin a blíže se věnuje tradičním vývozním komoditám (pivo, kapři). Potraviny se v r. 2023 podílely na celkovém vývozu 3,7 % a na dovozu 5,1 %, jsou tedy důležitou, ale nikoliv rozhodující součástí našeho zahraničního obchodu. Grafy

ukazují vývoj zahraničního obchodu s potravinářskými výrobky v období 2014-2023 a porovnání vývozu a dovozu hlavních druhů potravin mezi roky 2014 a 2024. -- Viz i další příspěvky tematické příl. Potraviny v Česku na s. 15-26.

Robert Wright

The mounting strains on global shipping

Rostoucí napětí v mezinárodní lodní dopravě

Financial Times, Vol. 2024, No. 41644 (28.5.2024), p. 15

Bližší pohled na nedávné proměny v zásobovacích řetězcích, se zaměřením na změny tras námořní dopravy vlivem rizikové bezpečnostní situace v Rudém moři. Článek uvádí krátká vyjádření řady vybraných evropských rejdářských společností, a srovnává současnou proměnu s poptávkovým šokem v prvních měsících pandemie koronaviru.

The new economic order

Nový ekonomický řád

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9396, p. 7

Na první pohled se zdá, že světová ekonomika zvládá krize posledních let - ekonomika Spojených států si prochází i přes eskalaci vztahů s Čínou boomem, Německo dokázalo ustát ukončení dodávek ruského plynu bez ekonomické katastrofy, válka na Blízkém východě nevyvolala ropný šok a zahraniční obchod se zotavil z pandemie. Při bližším pohledu je ovšem patrná křehkost světové ekonomiky - po léta dochází k narušování ekonomického řádu nastoleného po druhé světové válce a dnes je tento řád těsně před kolapsem. Článek poukazuje na známky postupného úpadku ekonomického řádu, možné spouštěče ještě horších situací a na ztráty, které by plynuly z návratu do světa, ve kterém nerozhodují mezinárodní dohody, jednání a instituce, ale síla a moc. -- Viz i článek "The great regression: globalisation in reverse" na s. 14-16 a zvláštní dvanáctistránková příloha "Deglobalisation of finance" (po s. 40).

Joao Otávio Benevides Demasi

New trade regulatory barriers and a look at the WTO-Appellate Body

Nové regulační překážky v oblasti zahraničního obchodu a pohled na odvolací orgán Světové obchodní organizace

Global trade and customs journal, Vol. 19, (2024) No. 4, p. 209

Úvodník představuje obsah zvláštního tematického čísla časopisu, které se zabývá regulačními překážkami ve světovém obchodu. Jednotlivé články se týkají mj. těchto témat: regulace zahraničních subvencí, regulace vývozu čipů v Japonsku, antidumpingových opatření či elektronického obchodu.

Nicole Bastian, Matthias Peer

Starker US-Dollar setzt Entwicklungsländern zu Silnější americký dolar doléhá na rozvojové země

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 99 (24.5.2024), S. 15

Silný kurz amerického dolaru je dlouhodobě výzvou pro finance rozvojových zemí. Silný dolar – resp. slabý kurz lokální měny vůči dolaru – zvyšuje náklady na obsluhu dluhu denominovaného v dolarech a náklady na finanční transakce. Japonsko, Jižní Korea a Malajsie na silný kurz USD reagují intervencemi centrálních bank, oblast jihovýchodní Asie postupně upouští od dolaru jako prostředku zahraničních plateb a transakce jsou prováděny elektronicky v lokálních měnách ve snaze o nižší závislost na směnném kurzu dolaru. Slábnoucí kurz domácí měny vůči dolaru zaznamenala i Indie.

Tobias Gürtler, Henryk Hielscher, Rüdiger Kiani-Kress, Stephan Knieps, Jörn Petring, Christian Ramthun, Cordula Tutt

T-Commerce

T-Commerce

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 18, S. 16-23

Čínský internetový obchod Temu zaplavuje Evropu levným zbožím. Platforma navzdory veškeré kritice rychle roste. Článek se zabývá důvody, proč je tak úspěšná a kdo by ji mohl zpomalit. -- Blíže k výsledkům skupin PDD Holdings, která vlastní tržiště Temu, viz HN č. 104/2024 (30.5.2024), s. 13.

Ondřej Svoboda

Tři roky prověřování zahraničních investic v České republice

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 7-8, s. 220-225

Trend globálního rozšiřování nebo zpřísnování mechanismů prověřování zahraničních investic se v Česku projevil přijetím zákona č. 34/2021 Sb., o prověřování zahraničních investic. Ten před více než třemi lety zavedl národní prověřovací mechanismus pro zahraniční investice mířící do země. Autor rozebírá dosavadní fungování českého mechanismu v praxi, charakterizuje vývoj v prověřování zahraničních investic na unijní úrovni i reakci na pandemii covid-19 a na válku na Ukrajině. Informuje rovněž o prvním případě prověřování zahraničních investic před Soudním dvorem EU (případ Xella Magyarorszag z července 2023, C-106/22) a nabízí výhled do budoucnosti ve světle nedávné veřejné konzultace na toto téma. - Poznámky.

Halil Deligöz

US technological sanctions : the Huawei case

Technologické sankce Spojených států : případ Huawei

Global trade and customs journal, Vol. 19 (2024), No. 5, p. 325-336

Príspevok rozebírá americké sankce vůči čínské technologické firmě Huawei v době Trumpovy administrativy. Předloženy jsou argumenty USA pro zavedení technologických sankcí a je zhodnocen i jejich efekt. Podle autora měly sankce vůči Huawei organizační i finanční dopady na působení firmy a Spojeným státům zároveň posloužily jako "páka" při vyjednávání obchodní dohody s Čínou. - Poznámky.

Ira Reese

Usage of transshipment as a means of circumvention

Používání překládky jako prostředku obcházení předpisů

Global trade and customs journal, Vol. 19 (2024), No. 5, p. 322-324

Článek objasňuje, jak mohou úřady zjišťovat pravý původ zboží a surovin prostřednictvím metod chemické a fyzikální analýzy. Tato forenzní práce reaguje na pokusy obcházet sankce a cla prostřednictvím překládek ve třetích zemích.

By Gene M. Grossman, Elhanan Helpman, and Stephen J. Redding

When tariffs disrupt global supply chains

Když cla narušují globální dodavatelské řetězce

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 4, p. 988-1029

Článek se z teoretického pohledu zabývá dopady neočekávaných cel na dovoz mezivstupů na dodavatelské řetězce, ceny a blaho spotřebitelů. Autoři poukazují na nákladnost a obtížnost vyhledávání obchodních partnerů v zahraničí a vyjednávání s nimi (po zavedení neočekávaného cla je nutné nové vyjednávání). Ukázáno je několik mechanismů, jak mohou neočekávaná cla ovlivnit ceny a blahobyt. Součástí článku je model, který je následně ověřen na datech o clech zavedených mezi USA a Čínou. - Poznámky.

C. Volkery, O. Scheer, L. Backovic

Die wichtigsten Fakten zu Autozöllen : Handelsstreit mit China

Nejdůležitější údaje k clům na automobily : obchodní spor s Čínou

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 89 (8.5.2024), S. 8-9

Shrnutí základních charakteristik dovozních cel, které se Evropská unie chystá uvalit na čínské elektromobily. Cla se snaží předejít zkreslení trhu vlivem čínských vládních subvencí v oblasti elektromobility, které snižují ceny natolik, že zkreslí konkurenční prostředí vývozní destinace. Článek dále rekapituluje postoj členských zemí k clům, otázku jejich výše (v současnosti jsou předmětem debaty v očekávané výši 15-50 %) a dopad na budoucnost evropského automobilového průmyslu.

Willie Shumba

WTO Trade Facilitation Agreement : has the Trade Facilitation Agreement improved aspects of GATT Article VIII?

Dohoda o usnadnění obchodu Světové obchodní organizace : zlepšila Dohoda o usnadnění obchodu různé aspekty článku VIII GATT?

Global trade and customs journal, Vol. 19 (2024), No. 5, p. 337-347

Autor v příspěvku prostřednictvím studia literatury hodnotí, zda Dohoda o usnadnění obchodu (TFA) Světové obchodní organizace přispěla ke zlepšení článku VIII GATT, jenž se týká formalit a poplatků při dovozu a vývozu. Formality a poplatky při dovozu a vývozu mohou představovat bariéru v zahraničním obchodu. TFA je ve vztahu ke znění článku VIII GATT v příspěvku hodnocena kladně. Podle autora se jedná o moderní mezinárodní právní dohodu, která bere v úvahu pokroky v podnikání i technologický vývoj (např. elektronické zpracování dokumentů či elektronické platby) a mj. i objasňuje některé nejasnosti článku VIII GATT. - Poznámky.

Claire Jones, Henry Foy

Yellen urges EU to join China exports curbs

Yellenová vyzývá EU k účasti na clech na čínský export

Financial Times, Vol. 2024, No. 41639 (22.5.2024), p. 2

Americká ministryně financí J. Yellenová v projevu ve Frankfurtu nad Mohanem vyzvala Evropskou unii k uvalení cel na čínské elektromobily a další „zelené technologie“. Předsdkyně Evropské komise U. von der Leyen v reakci uvedla, že EU bude na riziko čínských státům dotovaných exportů reagovat uměřeně a v rámci stávajících pravidel, na rozdíl od amerického plošného přístupu.

Podnik a podnikání

Emma Dunkley and Sally Hickey

How deep do the problems run at St James's Place?

Jak vážné jsou problémy v St James's Place?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41626 (7.5.2024), p. 13

Přísná opatření regulačních orgánů vedla ke snížení přílivu peněz, poklesu ceny akcií a k tomu, že rychle rostoucí britská finanční poradenská společnost St James's Place, proslulá svou kulturou zaměřenou na prodej, by mohla čelit nabídce na převzetí.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Anke Rezmer

Eine Aktienrente wie in Schweden

Akciová renta jako ve Švédsku

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 85 (2.5.2024), S. 40

Německá FDP potvrdila svou podporu důchodového investičního systému bez státní finanční podpory, na rozdíl od stávající podoby, kdy spolková vláda pomáhá fond financovat, aby postupně snižovala zátěž státního rozpočtu. Návrh FDP počítá s financováním formou přímých odvodů od pojištěnců podle švédského vzoru. Tamní systém odvádí 2,5 % příjmu pojištěnce do státem spravovaného fondu či jiných produktů finančního trhu, čímž snižuje budoucí individuální nároky. Podle autorky by švédský model byl pro Německo výhodnější, než stávající kompromisní podoba: zvýšil by množství podílníků až trojnásobně, zajistil stabilnější kapitalizaci a zvýšil hodnotu fondu v mezinárodním měřítku. Zvýšil by také atraktivitu ostatních německých akciových indexů, jejichž hodnota oproti velikosti ekonomiky stagnuje.

Aleš Horáček

DIP a budoucí scénáře vývoje

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 4, s. 26-28

Zákonodárce nestanovil u dlouhodobého investičního produktu (DIP) žádnou kvantitativní regulaci poplatků. Komentář se zaměřuje na problematiku nastavení poplatků u produktů pod daňovým režimem DIPu a charakterizuje důvody vedoucí k samoregulaci. Dále přibližuje jednotlivé scénáře možného

vývoje, kterými by se dalo zabránit reputačnímu problému předplacených poplatů DIPů a přenést je na investiční společnosti. Autor uvádí jak možnosti státu, tak i možnosti samoregulace sektoru, a odhaduje pravděpodobnost daného scénáře.

By Simon Rabaté, Egbert Jongen, and Tilbe Atav

Increasing the retirement age : policy effects and underlying mechanisms

Zvyšování důchodového věku : účinky opatření a mechanismy, které na ně mají vliv

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 259-291

Zvýšení zákonného věku pro odchod do důchodu bývá motivováno posílením udržitelnosti veřejných financí. Autoři nicméně upozorňují, že očekávaný efekt nemusí nastat, pokud jsou osoby, které měly pobírat starobní důchod, nuceny pobírat jiné dávky (invalidní důchod či podporu v nezaměstnanosti). Autoři v této souvislosti s pomocí dat z Nizozemí z let 2007-2020 a s využitím metody nespojitě regrese (regresní diskontinuity) analyzují účinky zvýšení zákonného věku pro odchod do důchodu z 65 let v roce 2012 na 66 let a čtyři měsíce v r. 2020. Konkrétně je zkoumán vliv opatření na různé výsledky na trhu práce (odchody do důchodu, zaměstnanost, aj.) i na veřejné finance a představeny jsou i faktory, které k daným výsledkům vedou. - Poznámky.

Pojistný trh rostl loni opět o 7 %

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 3, s. 55

Stručné shrnutí výkonnosti pojistného trhu v Česku v r. 2023. Na růstu se podílí jak životní pojištění tempem 3,2 %, tak ještě více neživotní pojištění růstem o 8,9 % (více než z poloviny je tvořen autopojištěním). Tempo růstu pojistného ve výši 7,1 % je ale stále nižší než inflace, jejíž míra za r. 2023 dosáhla úrovně 10,7 %. Graf ukazuje meziroční změny předepsaného smluvního pojistného mezi lety 2015-2023.

Alice Tomanová

Povinné ručení se od 1. dubna dočkalo změn : zbystrit musí majitelé elektrokoloběžek i seniorských trojkolek a dalších vozítek

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 4, s. 38-39

Komentář ke změnám povinného ručení od 1.4.2024 v důsledku účinnosti nového zákona č. 30/2024 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Autorka upozorňuje, že nově musí mít pojištění také vlastníci dalších typů motorových vozidel a vozítek (některé typy elektrických koloběžek; vozítka typu segway a další dvojkolky; některé typy "seniorských" motorových trojkolek; zahradní traktůrky v případě, že vyjíždějí mimo pozemek; motorová golfová vozítka; pracovní stroje nebo průmyslová zařízení schopná samostatného přemístění; sněžné skútry a rolby). Rozhodujícím faktorem, zda povinné ručení musí mít, jsou hmotnost a rychlost vozidla, kterými se jezdí mimo soukromý pozemek. Pojištění pro úhradu případné újmy se nově vztahuje i na oblast motosportu, dále dochází k přenesení povinnosti mít sjednané povinné ručení z vlastníka na provozovatele, který je zapsán v registru vozidel.

By Jonas Kolsrud, Camille Landais, Daniel Reck, and Johannes Spinnewijn

Retirement consumption and pension design

Spotřeba v důchodu a nastavení penzí

The American Economic Review, Vol. 114 (2024), No. 1, p. 89-133

Snahou penzijních reforem je posílit fiskální udržitelnost penzijních systémů, reformy nicméně dopadají disproportčně na různé skupiny jednotlivců (břemeno nesou více osoby s dřívějším odchodem do důchodu oproti osobám, které odcházejí do důchodu později). Příspěvek se s využitím dat ze Švédska zabývá redistribučními náklady penzijních reforem. V článku je doloženo, že u jedinců, kteří odcházejí do důchodu dříve, dochází k poklesu spotřeby a propad spotřeby je v době odchodu hlubší. Reformy, jejichž cílem je posouvat věkovou hranici pro odchod do důchodu, jsou tak spojené s náklady v podobě vyrovnávání spotřeby (consumption smoothing). Článek rovněž zkoumá alternativní varianty penzijních reforem a jejich dopady. - Poznámky.

Thomas Aronsson and Sören Blomquist

Uncertain length of life, retirement age, and pension design

Nejistá délka života, věk odchodu do důchodu a nastavení penzí

FinanzArchiv, Vol. 80, (2024) No. 1, p. 111-128

Teoreticky zaměřený příspěvek se zabývá ideálním počtem odpracovaných hodin a věkem odchodu do důchodu v reakci na to, když se změní nejistota týkající se délky života (ve 20. století výrazně klesla odchylka v délce života, tzn., že délka života mezi různými jedinci se už neliší tak výrazně, jako dříve). Je zjištěno, že snížení odchylky v délce života vede ke zvýšení optimálního věku odchodu do důchodu a ke snížení počtu odpracovaných hodin. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 101, (2024) č. 1

O krok blíže k hromadnému řízení v ČR - seriál k hromadným žalobám (4. díl) (s. 8-10); Soudní dvůr zamíchal kartami skupinového pojištění: současná podoba institutu flotilového pojištění v zákoně o distribuci pojištění a zajištění (s. 11-13); První legislativní úprava umělé inteligence je tady - Akt o UI (s. 14-15); Pojišťovnictví prochází digitální transformací: co na to DORA? (s. 16-18); Novinky v oblasti proporcionality a udržitelnosti: novelizace směrnice Solventnost II (s. 20-22); Motoristy čeká rok plný změn: přichází nový zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (s. 23-25); Najde ČR řešení pro oblast dlouhodobé péče? (s. 29-31); Zajišťovací trh se vrátil k ukázněným obnovám (s. 32-33); Domácnosti vloni přišly o půl miliardy: odhad dopadů nepojištěných událostí z pojištění českých domácností (s. 34-36); Právo na zapomnění (s. 40-42); S klimatickou změnou význam zemědělského pojištění roste (s. 45-46); Rok 1999 a zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (s. 47-48).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Thomas Hale, Joe Leahy

China's attempt to ease property crisis deemed insufficient

Čínský pokus o zmírnění realitní krize je považován za nedostatečný

Financial Times, Vol. 2024, No. 41640 (23.5.2024), p. 3

Čínská vláda se snaží sanovat krizi realitního sektoru. Podle analytiků společnosti Moody's sice vynaložila 41 mld. USD na nákup neprodaných bytů, nicméně částka sanuje pouze zlomek celku. Goldman Sachs odhaduje, že ve „stínové nabídce“ prodaných, ale nevyužitých nemovitostí je 90-100 milionů bytových jednotek. Společnost UBS odhaduje, že celková sanace bytového trhu by stála čínský rozpočet 2,4 bilionu renminbi. Současný postup však podle UBS neovlivní očekávaný čínský 4,9% růst.

Realitní trh opět na vzestupu?

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 4, s. 30-33

Článek na základě údajů ze 17. expertní studie Trend Report, kterou vydává Asociace pro rozvoj trhu nemovitostí, přináší predikci vývoje realitního trhu v ČR. Upozorňuje na klíčové trendy vývoje segmentů trhu nemovitostí a charakterizuje faktory ovlivňující nabídku i poptávku nemovitostí. Jako hlavní limitující faktor rychlejšího rozvoje realitního trhu je uvedena nevyhovující legislativa a dlouhé povoloovací procesy. Očekávání odborníků pro r. 2024 jsou ale v zásadě pozitivní, hlavním tahounem investiční aktivity bude segment bydlení. Růst atraktivity rezidenčního sektoru, pokles základních úrokových sazeb a lepší podmínky financování pozitivně ovlivní letošní poptávku. -- Blíže k nájemnímu trhu viz s. 34-35.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

America v Europe

Amerika vs. Evropa

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9395, p. 64

Hospodářský růst Spojených států poráží evropský, přičemž jedním z často uváděných důvodů je počet odpracovaných hodin - Američané pracují v průměru výrazně více, než Evropané. Článek rozebírá různé možné příčiny vyššího počtu odpracovaných hodin v USA: rozdíl může být způsoben vlivem kultury, zdanění, regulace, výše HDP na obyvatele či společenské akceptovatelnosti trávení volného času mimo práci. Zároveň také příspěvek upozorňuje na to, že počet odpracovaných hodin byl v Evropě až do 70. let minulého století srovnatelný s USA a že Američané oproti Evropanům častěji pracují z domova.

Richard Blundell

Beyond tax credits and the minimum wage : the challenge of labour market inequality

Nad rámec daňových úlev pro pracující a minimální mzdy : výzva pro nerovnosti trhu práce

Fiscal studies, Vol. 45, (2024) No. 1, p. 25-42

V průběhu posledních 25 let se ve Velké Británii uplatňovaly téměř výhradně dvě politiky řešení nepříznivých důsledků nízkých mezd a nerovností na pracovním trhu: podpora zaměstnanosti osob v produktivním věku ve formě daňové úlevy pro pracující (in-work tax credit) a minimální mzda. V důsledku tohoto přístupu narůstal počet pracujících s nižším vzděláním, kteří vykonávají nekvalifikované práce s nepatrným mzdovým nárůstem a chabými pracovními vyhlídkami. Autor rozebírá, zda rozšířený model nízkých výdělků a finančních příspěvků od státu (in-work tax credit) byl dostatečný pro vypořádání se s mzdovými nerovnostmi a chudobou pracujících. Zaměřuje se na dlouhodobější výsledky v oblasti lidského kapitálu a pracovních dovedností a argumentuje pro vyváženější poměr politik jdoucích nad rámec daňových úlev pro pracující a institutu minimální mzdy, což by podpořilo individuální mzdový růst a zlepšilo příležitosti profesního postupu osob s nižším vzděláním. - Poznámky.

Jaroslava Pfeilerová

Cestovní náhrady při přijetí do zaměstnání

Mzdová účetní, Sv. 30, (2024) č. 5, s. 21-25

Příspěvek se zabývá jedním z případů poskytování cestovních náhrad dle § 152 zákoníku práce, a to náhradou při přijetí do zaměstnání. Autorka problematiku vysvětluje na praktických příkladech a souvisejících dotazech. Zdůrazňuje, že poskytování náhrad sjednaných při přijetí zaměstnance do pracovního poměru bylo často předmětem diskuse a odborníci na pracovní a daňové právo docházeli k rozdílným závěrům. Některé nejasnosti objasnil rozsudek NSS ze dne 24.1.2021, sp. zn. 2 Afs 413/2018-34, který řešil otázku, zda je náhrada cestovních výdajů za dopravu z místa bydliště do místa výkonu práce zdanitelným příjmem zaměstnance podle zákona o dani z příjmů. Jiné osvětlil příspěvek řešený na koordinačním výboru KDP, týkající se poskytování cestovních náhrad při přijetí do pracovního poměru také se zaměstnanci, se kterými jsou uzavřeny dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Vláda schválila transpoziční úpravu zákoníku práce, kterou se zavádí valorizační mechanismus minimální mzdy

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 7-8, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o návrhu novely zákoníku práce, která upravuje valorizační mechanismus minimální mzdy a přináší i další změny v oblasti kolektivního vyjednávání, institutu zaručené mzdy, rozvrhu dovolené a dodatkové dovolené pro skupiny zaměstnanců Ministerstva spravedlnosti. Návrh provádí transpozici evropské směrnice č. 2022/2041/EU o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii, která věcně naplňuje zásadu č. 6 Evropského pilíře sociálních práv, podle něhož mají pracovníci právo na spravedlivou mzdu umožňující důstojnou životní úroveň. Směrnice nestanoví harmonizaci unijní úrovně minimální mzdy a výslovně neupravuje úroveň minimální mzdy v členských státech. V článku je blíže představena navrhovaná úprava mechanismu valorizace minimální mzdy.

Martin Štefko

Výpověď bez uvedení důvodu, možné příklady inspirace

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 9, s. 291-296

Současné úvahy o legislativní úpravě výpovědi bez udání důvodu v pracovním právu ČR vedly autora k úvaze nad nerealizovatelností tohoto plánu v českém a unijním právním prostředí. Záměr je omezeně prosaditelný v kterékoliv členské zemi Evropské unie s ohledem na čl. 30 Listiny základních práv EU. Autor představuje mezinárodní a unijní ochranu před výpovědí bez uvedení důvodu a pro pochopení problému dále poukazuje na současný stav aplikace americké doktríny o právu zaměstnavatele propustit zaměstnance bez uvedeného důvodu či z jakéhokoliv důvodu (At-Will Employment). Rozebírá také problematické důsledky doktríny At-Will Employment a použití výpovědního důvodu pro nadbytečnost v ČR. - Poznámky. -- Více k diskusi o propuštění zaměstnance bez udání důvodu na s. 296-301. -- K tématu výpovědi bez udání důvodu viz také Sondy č. 5/2024, s. 8-9.

Alexander Hausner

Der Weg zur krankheitsbedingten Kündigung

Cesta k výpovědi ze zdravotních důvodů

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 16, S. 1000-1004

Ukončení pracovního poměru z důvodu nemoci je obtížně odhadnutelné a pro zaměstnavatele časově náročné. Článek kategorizuje otázky z nedávné judikatury do klasického schématu zkoumání důkazního břemene zaměstnavatele v Německu. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Dalibor Holý

Zaměstnanost v Česku

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 4, s. 40-41

Statistický pohled na míru zaměstnanosti v Česku ve 4. čtvrtletí r. 2023 dle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Jako dlouhodobější trend autor označuje růst počtu podnikatelů bez zaměstnanců (pracujících na vlastní účet) i zajímavé rozdíly v jednotlivých sektorech ekonomiky. Celkový počet nezaměstnaných dosáhl hodnoty 133,2 tisíce osob, meziročně se nezaměstnanost zvýšila o 21,1 tisíce osob. O nárůst celkového počtu zaměstnanců se nejvýrazněji starala tři odvětví ze sektoru služeb (zdravotní a sociální péče, vzdělávání, administrativní a podpůrné činnosti). Grafy dokládají vývoj počtu zaměstnanců ve vybraných odvětvích mezi lety 2000-2023 a strukturu zaměstnanců podle odvětví ve 4. čtvrtletí r. 2023.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 72, (2024) č. 5

Mzdové nároky zaměstnanců - institut ručení dodavatele za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatele ve stavebnictví (s. 6-9); Zamyšlení nad nedávným rozhodnutím Nejvyššího soudu - jsou rány pěstí do obličeje na pracovišti v pořádku? (s. 10-12); Neslušné chování úředníka a rozvázání pracovního poměru - judikát NS sp. zn. 21 Cdo 3701/2023 (s. 13-16); Prodloužení zkušební doby (s. 17-18); Formy kompenzace práce vykonávané ve ztížených pracovních režimech (s. 19-22); Zaměstnávání cizinců (s. 23-27); Spolupracující osoby ve zdravotním pojištění (s. 36-38); Pracovní situace z oblasti pracovníprávních vztahů po novele zákoníku práce - vybíráme: omezení práce přesčas a možnost zákazu inspekcí práce (s. 47-48).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 19, (2024) č. 8

Letní brigády studentů (s. 3-6); Příspěvek na podporu zaměstnávání zdravotně postižených - zvýšení (s. 7-8); Vyšší náhrada za nevyplacenou mzdu (s. 9-11); Informační povinnost zaměstnavatele po novele zákoníku práce (s. 16-18); Povinnosti zaměstnavatele při poskytování OOPP - osobní ochranné pracovní prostředky (s. 26-29); Mají dohodáři právo na přestávky v práci? (s. 30-33); Náhrada za ztížení společenského uplatnění v důsledku poškození zdraví dle NOZ (s. 34-36); Uplatnění minimální a průměrné mzdy v údajích zaměstnance v roce 2024 (s. 37-40); Daňové zvýhodnění - sleva na dítě (s. 46-49); Zdravotní pojištění - letní brigády studentů a sezónní zaměstnávání (s. 52-54); Zdravotní pojištění - když zaměstnanec přečerpá nárok na dovolenou (s. 55-56); Přechodné ubytování zaměstnanců (s. 62-65); Základní vzdělávání - aktuálně platná pravidla (s. 68-71); Fondy příspěvkové organizace (s. 72-75).

Právo

Hans-Jürgen Papier ; rozhovor vedla Heike Anger
"Beim Soli ignoriert die Politik die Grundrechte"

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 96 (21.5.2024), S. 6-7

Rozhovor s bývalým prezidentem německého Spolkového ústavního soudu Hansem-Jürgenem Papierem. Zabývá se svěbytným významem německé ústavy pro ekonomické směřování země a otázky finanční politiky, dlouhodobými postoji k otázce veřejného dluhu a blíže rozebírá problematiku ústavnosti tzv. solidární přírážky (Soli). Podrobněji se také věnuje dluhové brzdě.

Christiane Krüger

Buchwertübertragungen nunmehr auch zwischen Schwesterpersonengesellschaften möglich : Auswertung des Beschlusses des BVerfG v. 28.11.2023 und Konsequenzen für die Beratungspraxis

Převod účetní hodnoty je od nyní možný také mezi sesterskými osobními společnostmi : vyhodnocení rozhodnutí Spolkového ústavního soudu z 28.11.2023 a jeho důsledky pro poradenskou praxi

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 8, S. 350-362

Spolkový ústavní soud svým výnosem z 28. 11. 2024 (2 BvL 8/13, zveřejněný 12. 1. 2024) po více než deseti letech uznal § 6 odst. 5 větu 3 německého zákona o dani z příjmů v dosavadním znění za protiústavní (odporující čl. 3 odst. 1 Grundgesetzu). Článek rekapituluje průběh polemiky v rámci Spolkového ústavního soudu o možnost převodu aktiv mezi sesterskými společnostmi, aniž by tyto ztratily na účetní hodnotě, výklad sporného paragrafu v čase a systematicky analyzuje dopad rozhodnutí na právní a poradenskou praxi. - Poznámky. -- Judikát byl rozebrán ve Finanz-Rundschau č. 4/2024, s. 171-184.

Jaroslav Svejkský, Vít Lederer

O principech svěřenského fondu, jeho flexibilitě a unikátnosti

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 5, s. 36-40

Autoři rozebírají problematiku místa svěřenského fondu v systému českého soukromého práva a jeho vztah k dalším právním institutům. Poukazují rovněž na to, že autonomie vůle zakladatele je v zásadě ohraničena časovým okamžikem vzniku svěřenského fondu s tím, že pokud tomu tak není, nemohl být svěřenský fond platně vytvořen. - Poznámky.

Josef Staša

O zákonnosti statutárních předpisů vysokých škol

Správní právo, Sv. 57, (2024) č. 3, s. 213-219

Autor pohledem správního práva nahlíží statutární předpisy akademické samosprávy a věnuje se požavkům a předpokladům jejich zákonnosti. Statutární předpisy vysokých škol stanoví v mezích právních předpisů organizaci a činnost vysoké školy a postavení členů akademické obce. Požadavky na jejich zákonnost se týkají pravomoci vydat statutární předpis; usnášeníschopnosti akademického senátu, jemuž přísluší statutární předpis schválit; procedury projednávání návrhu a dále zejména obsahu statutárního předpisu. Předpokladem platnosti statutárního předpisu VŠ je jeho úřední registrace. Autor upozorňuje, že statutárních předpisů soukromých vysokých škol se má významně dotknout aktuálně připravovaný návrh další novely zákona o VŠ. - Poznámky.

Sofie Dietschová

Odpovědnost nezletilých za dluhy

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 5, s. 9-16

Předmětem článku je hlubší analýza právního institutu omezení majetkové odpovědnosti nezletilých z hlediska občanského práva hmotného, vč. srovnání české a německé právní úpravy omezení majetkové odpovědnosti nezletilých. - Poznámky.

Lukáš Hendrych

Přezkum činnosti Úřadu evropského veřejného žalobce

Právník, Sv. 163, (2024) č. 4, s. 340-353

Úřad evropského veřejného žalobce (European Public Prosecutor's Office, EPPO) je novým nadnárodním orgánem s pravomocí vyšetřovat a stíhat trestnou činnost poškozující finanční zájmy EU napříč téměř všemi členskými státy EU. Jde o revoluční krok, kdy má nadnárodní orgán pravomoci vést trestní vyšetřování, provádět vyšetřovací úkony, podávat obžalobu a před soudem dokazovat vinu obžalovaného. Velký důraz by měl být kladen na možnost přezkumu jeho úkonů. Autor analyzuje právní rámec přezkumu činnosti Úřadu evropského veřejného žalobce a upozorňuje na slabá místa v této oblasti. Rozebírá otázku, kdy je k přezkumu příslušný soud a kdy mimosoudní orgán, i kdy k přezkumu dochází na úrovni EU a kdy na úrovni vnitrostátní. Zabývá se rovněž přezkumem procesních úkonů EPPO ve světle českého trestního řádu a formuluje návrhy de lege ferenda pro zlepšení současného stavu. - Poznámky.

Samuel G. Goldberg, Garrett A. Johnson, and Scott K. Shriver

Regulating privacy online : an economic evaluation of GDPR

Regulace soukromí na internetu : ekonomické zhodnocení GDPR

American Economic Journal: Economic policy, Vol. 16, (2024) No. 1, p. 325-358

Autoři v příspěvku hodnotí účinky evropského opatření GDPR na návštěvnost webů a příjmy firem působících na internetu. Vybrán byl vzorek více než 1000 firem. Docházejí k závěru, že po zavedení GDPR došlo k 12% propadu obou proměnných. Následně je rozebíráno, z jakých důvodů k poklesu došlo (skutečná změna či změna v měření). - Poznámky.

Jana Jurníková

Rozhodnutí vysokých škol a jejich soudní přezkum

Správní právo, Sv. 57, (2024) č. 3, s. 185-197

Článek se zamýšlí nad otázkami spojenými s rozhodováním vysokých škol o právech a povinnostech studentů ve věcech studia. Nejprve se zabývá postavením studentů jako členů akademické obce a poukazuje na schopnost vysoké školy rozhodovat v jistých situacích i o "nestudentech". Dále se věnuje problematice vnitřních a tzv. jiných předpisů a rozhodnutím, která jsou na jejich základě vydávána, i typovým rozhodnutím uvedeným v § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách. Autorka rozebírá především otázky přezkumu zkoušek a rozhodnutí o ukončení studia z pohledu judikatury. Zdůrazňuje, že dodržení práva na řádný průběh zkoušky ze strany vysoké školy je předmětem soudního přezkumu. Interpretace ustanovení zákona o vysokých školách a mnohdy i vnitřních předpisů ze strany soudů také pomáhá školám lépe se orientovat v právní úpravě a následně ji správně aplikovat v praxi. - Poznámky.

Pavína Hubková

Unijní soft law před českými soudy : kdy, jak a proč se uplatní "povinnost vyplývající z rozsudku Grimaldi"?

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 7-8, s. 211-220

Z judikatury Soudního dvora EU plyne, že i když doporučení a další právně nezávazné akty (soft law) EU nemohou zakládat práva a povinnosti, jichž by se jednotlivci mohli dovolávat před soudem, vnitrostátní soudy mají povinnost je zohlednit při výkladu unijních předpisů nebo vnitrostátních prováděcích předpisů. S uplatňováním této povinnosti se pojí zajímavé aspekty vnitrostátní aplikace unijního práva obecně. Autorka nejprve stručně charakterizuje unijní soft law a jeho jednotlivé typy, poté rozebírá rozsudek SDEU ve věci Grimaldi (C-322/88 z r. 1989) a povinnosti z něj plynoucí zasazuje do kontextu aplikace unijního práva ze strany vnitrostátních soudů. SDEU v něm výslovně uvedl, že vnitrostátní soudy mají při výkladu unijního práva povinnost zohlednit unijní soft law, nicméně co konkrétně znamená "povinnost zohlednit" a na jaké akty se vztahuje, soud nikdy výslovně nevysvětlil. Autorka rozebírá, jak by se tato povinnost měla uplatňovat v praxi, co vše zahrnuje a na jaké limity či další podmínky naráží. - Poznámky.

Unijní úprava procesní ochrany před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními nabývá účinku

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 9, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o účinnosti evropské směrnice č. 2024/1069/EU o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními (strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti). Nová unijní úprava tak stanoví záruky proti zjevně neopodstatněným žalobním návrhům nebo zneužívajícím soudním řízením v občanskoprávních věcech s mezinárodním dopadem, zahájeným proti fyzickým a právníckým osobám, včetně novinářů, vydavatelů, mediálních organizací, oznamovatelů a obránců lidských práv, jakož i organizací občanské společnosti, nevládních organizací aj. proto, že jsou zapojeni do účasti veřejnosti. Článek definuje zneužívající soudní řízení proti účasti veřejnosti a jeho znaky, působnost směrnice a její základní pojmy. Charakterizuje rovněž podrobnosti transpoziční povinnosti členských států.

Martin Boháček

Velká novela zákona o ochraně hospodářské soutěže

Obchodní právo, Sv. 33, (2024) č. 4, s. 3-24

Článek je věnován poslední úpravě zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, a zároveň také úpravě zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Autor přibližuje novou úpravu i funkce nových či změněných nástrojů práva hospodářské soutěže (alternativní postupy narovnání, shovívavosti, compliance) a shrnuje některé názory vyslovené při její přípravě. Obecně posuzuje význam novely č. 226/2023 Sb. i vliv soutěžního práva EU na její formování. Hlavním podnětem pro schválení novely byla evropská směrnice o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž (ECN+). - Poznámky.

Vláda schválila návrh zákonné regulace lobbingu

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 6, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o přijetí návrhu zákona o lobbování a o návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování, vládou ČR v březnu 2024. Jejich základní principy vycházejí ze schváleného věcného záměru zákona o lobbingu z r. 2018. Návrh je založen na tezi, že lobbing, neboli prosazování zájmů, je legitimní součástí demokratického procesu tvorby práva. Stanoví transparentní pravidla pro lobbování coby standardní aktivitu v rámci legislativního a rozhodovacího procesu na centrální mocenské úrovni. Rozsah lobbování je upraven pozitivním i negativním způsobem, vymezuje okruhy lobbistů i lobbovaných, ukládá jim povinnosti ve vztahu k registraci a definuje skutkové podstaty přestupků. Nabytí účinnosti úpravy se navrhuje dnem 1.7.2025.

Statistika. Demografie. Sociologie**The old world****Zestárlý svět**

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9398, p. 67

Podle aktuálních prognóz se r. 2064 stane prvním rokem za několik staletí, kdy se celosvětově narodí méně obyvatel, než jich zemře, přičemž pravděpodobně nepomůže ani prorodinná politika a migrace. Ekonomicky se demografická krize projeví tlakem na veřejné finance a nedostatečným hospodářským růstem. Do jaké míry bude tato situace problematická, bude záležet na tom, co občané v dané zemi od státu očekávají a jak se ekonomiky přizpůsobí, popř. i jak vysoké budou úrokové sazby (názory na to, jaké budou úrokové sazby, se však liší). Jaká opatření mohou státy učinit, aby byl demografický náraz mírnější? Pomoci by mohla důvěryhodná měnová politika a zkrocení deficitů. Důchodové reformy, které by veřejným financím pomohly, jsou však u voličů výrazně nepopulární a se stárnoucí populací (a tedy i stárnoucími voliči) bude stále obtížnější je prosadit. -- Viz i příspěvky na s. 11 a 61-63.

Alberto Alesina and Marco Tabellini

The political effects of immigration culture or economics?

Politické účinky imigrace kulturní či ekonomické aspekty?

The Journal of economic literature, Vol. 62, (2024) No. 1, p. 5-46

Článek shrnuje dosavadní odbornou literaturu k tématu "politická ekonomie imigrace". Prezentovány jsou mj. závěry výzkumů k účinkům migrace na politiku a společnost či ekonomické a neekonomické (např. kulturní) kanály, kterými může přistěhovalectví na politiku působit. - Poznámky.

Petr Musil

Váhy pro spotřební koš

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 3, s. 28-29

Informace o změně vah položek ve spotřebním koši pro výpočet indexu spotřebitelských cen od 1.1.2024. Spotřební koš je sestavován jako průměr pro všechny domácnosti v Česku, nebo pro určitou skupinu; individuální spotřební koš jedné konkrétní domácnosti se od toho společného může značně lišit. Složení spotřebního koše ČSÚ aktualizuje každé dva roky z důvodu změn spotřebního chování domácností. Při lednové aktualizaci se nejvýznamnější změny týkaly oddílu bydlení, váhy poklesly také v oddílech pošta a komunikace nebo rekreace a kultura. Naopak nárůst vah nastal zejména v oddílech stravování a ubytování, odívání a obuv i ostatní zboží a služby. Tabulka ukazuje výdaje domácností podle klasifikace COICOP a váhy jednotlivých oddílů ve srovnání let 2022/2023 a 2024/2025.

Účetnictví

Lenka Krupová

IFRS 18 - Prezentace a zveřejnění v účetní závěrce

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 5, s. 18-21

Článek představuje nový standard IFRS 18 Prezentace a zveřejnění v účetní závěrce, který v dubnu 2024 publikovala IASB. Standard plně nahradí IAS 1 Prezentace účetní závěrky s účinností od 1.1.2027. Autorka charakterizuje změny, které přinese nový standard oproti IAS 1 (týkají se prezentace výsledku, tj. změny ve výsledovce; požadavky na ukazatele výkonnosti definované vedením; upřesnění požadavků na slučování a rozčleňování položek účetní závěrky). Připomíná rovněž změny v ostatních standardech související s IFRS 18 (IAS 7 Výkaz o peněžních tocích; IAS 33 Zisk na akcii; IAS 34 Meziúčetní závěrka). Tabulky ukazují typickou strukturu výsledovky pro nefinanční společnosti a pro investiční nebo obchodní banky.

Josef Sklenář

Ocenění akcií a podílů veřejně neobchodovaných společností v kontextu daňového balíčku

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2024, č. 1, s. 22-26

Článek se týká problematiky stanovení tržní hodnoty akcií nebo podílů veřejně neobchodovaných společností v souvislosti s přijetím vládního konsolidačního balíčku č. 349/2023 Sb. Autor přibližuje změnu osvobození od daně u příjmů z prodeje cenných papírů či podílů s účinností od 1.1.2025 a uvádí, jak postupovat za účelem snížení daňového základu při prodeji cenných papírů a podílů ve společnostech. Informuje, kdy připravit ocenění formou znaleckého posudku, věnuje se definici tržní hodnoty a jednotlivým metodám pro ocenění akcií a podílů společností (metoda diskontovaných budoucích peněžních toků - DCF; metody tržního porovnání; metody nákladové). V textu dále popisuje metodu DCF a metodu tržního porovnání, které jsou v běžné praxi v naprosté většině případů používány. Aplikaci metod ilustruje na praktickém příkladu. -- K osvobození příjmů z prodeje CP a obchodních podílů u fyzických osob viz s. 15-21.

Ulrich Prinz

Steuerbetriebswirtschaftliche Gedanken zur Auslegung von Bilanzrecht

Daňové podnikohospodářské úvahy k výkladu bilančního práva

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 7, S. 289-298

Úvahy a poznámky k svrchovanému právu výkladu Zásad řádného účetnictví (GoB) Spolkovým finančním soudním dvorem. Jádrem článku jsou sporné oblasti na pomezí daňověbilančních posudků a výkladů pro účely obchodního práva. Článek se věnuje roli a účelům výzkumu v oblasti výkladu práva

v podnikovém hospodářství, nedostatům stávajícího bilančního práva a výhledu na hlubší orientaci na systémovost v oblasti práva daňových bilancí. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditing : časopis Komory auditorů České republiky

Sv. 1, (2024) č. 2

Proces tvorby Mezinárodních standardů účetního výkaznictví a základní požadavky na účetní závěrku podle IFRS (s. 3-16); Vykazování leasingu v účetních závěrkách podle IFRS - IFRS 16 (s. 17-25); Rezervy v účetní závěrce podle IFRS - IAS 37 (s. 26-35); Finanční nástroje podle IFRS – klasifikace, oceňování a znehodnocení - IFRS 9 (s. 36-46); Konsolidovat či nekonsolidovat aneb úprava investičních jednotek v IFRS - IFRS 10 (s. 47-53); IFRS 17 Pojistné smlouvy – základní principy a zkušenosti z implementace (s. 54-60).

Veřejná správa

Jan Surý

Náhrada škody způsobené dodavatelí nezákonným rozhodnutím ÚOHS při výkonu dozoru nad zadáváním veřejných zakázek

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 5, s. 26-30

Autor v článku zkoumá, zda a jak se může navrhovatel (potenciální dodavatel pro veřejnou zakázku) domoci náhrady škody, kterou mu způsobil svým nezákonným postupem Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), a to jak škody, za niž odpovídá pouze ÚOHS, tak té části škody, za kterou odpovídá ÚOHS společně se zadavatelem veřejné zakázky. - Poznámky.

Jiří Harnach

Učebnice veřejných zakázek. 3. a 4. kapitola

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 2, s. 52-55

Seriál článků se zaměřuje na přehledné a srozumitelné vysvětlení základních principů, představení pojmů a objasnění souvislostí v rámci veřejného zadávání v ČR. V tomto dílu jsou vysvětleny základní zásady zadávání veřejných zakázek (vymezené v § 6 ZZVZ) - zásady transparentnosti, přiměřenosti, zákazu diskriminace a rovného přístupu. Autor rovněž uvádí několik příkladů aplikací zásad. Dále poskytuje přehled jednotlivých druhů zadávacích řízení: obvyklé druhy zadávacího řízení; specifické druhy; druhy řízení, které nejsou moc obvyklé (řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení, zjednodušený režim); veřejná zakázka malého rozsahu (VZMR).

Marcela Káňová

Vysvětlení ZD a námítky v JŘSU

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 2, s. 41-43

Článek se zaměřuje na vysvětlování zadávacích podmínek a na námítky proti zadávacím podmínkám v jednacím řízení s uveřejněním (JŘSU). Hlavním znakem jednacích řízení s uveřejněním je možnost jednat o předběžných nabídkách s cílem zlepšit nabídky ve prospěch zadavatele. V průběhu jednání o předběžných nabídkách je zadavatel oprávněn měnit zadávací podmínky, s výjimkou minimálních technických podmínek, které musí být splněny vždy. Autorka přibližuje rozhodnutí předsedy ÚOHS z ledna 2024, které se týkalo sporu mezi zadavatelem a dodavatelem a (ne)poskytnutí vysvětlení zadávací dokumentace v JŘSU. Rozebírá závěry ÚOHS a shrnuje faktické dopady na žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace v kvalifikační fázi JŘSU. - Poznámky.

Joseph Yaw Asomah, Eugene Emeka Dim, Yiyan Li, Hongming Cheng

What factors are associated with public corruption perception? : evidence from Canada

Jaké faktory jsou spojené s vnímáním korupce ve veřejném sektoru? : zjištění z Kanady

Journal of financial crime, Vol. 31, (2024) No. 3, p. 524-544

Autoři zkoumají, jaké faktory jsou spojené s vnímáním korupce ve veřejném sektoru v Kanadě ze strany běžné veřejnosti. Použita byla data z průzkumu "World Value Survey" z října 2020. Je zjištěno, že při

posuzování korupce jsou podstatné tyto faktory: typ sledovaných médií daným respondentem (tradiční média vs. internet), důvěra ve veřejné instituce, účast na politickém dění, politické preference (levice vs. pravice), zda se jedná o přistěhovalce či nikoli. - Poznámka. -- K tématu "korupce" viz i další články na s. 489-523, s. 583-593 a s. 681-697.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 30, (2024) č. 5

Veřejně prospěšné práce by měly být podporovány v dřívějším rozsahu, tvrdí řada měst a obcí (s. 18-19); Daň z nemovitých věcí má velký potenciál a obce by ji měly aktivně používat: Díl 2 - důvody pro uplatnění místních koeficientů (s. 20-22); Návrh na nový model financování krajů nezískal podporu všech regionů - rozpočtové určení daní pro kraje (s. 23); Přebytek obecních rozpočtů: je to dobře, nebo špatně? (s. 24-25); Příběhy vítězů, kteří posouvají digitalizaci české veřejné správy - eOsobnost 2024 (s. 29-30) a související článek na s. 34-36; Automatizace a digitalizace jako nový trend při úhradě poplatků v obcích (s. 42); Rozvojové trendy chytrých měst pro rok 2024 (s. 47); Sociální práce do školy patří. Je mostem mezi školou a rodinou (s. 54); Prahu čekají infrastrukturní stavby (s. 61); Koncept "open-house" v prostředí zadávání veřejných zakázek optikou měst a obcí (s. 66-68); Šest let účinnosti GDPR k lepším zpracovatelským smlouvám nevedlo (s. 69); Stanovení předpokládané hodnoty u veřejné zakázky malého rozsahu - dotaz (s. 70).

Veřejná správa

Sv. 35, (2024) č. 5

20 let v Unii: 150 tisíc projektů a 1,9 bilionu korun z evropských fondů (s. 4-5); Kvalita života ve městech a obcích se výrazně zvýšila (s. 6-9); Obce se připravují na evropské volby (s. 10-11); Karel Barták: Kdyby někdo bádal, jak jsme vstupovali do Evropské unie, najde to v databance ČTK (s. 14-17); Úřednický čin roku 2023 zná jména oceněných (s. 18-19); Miroslav Veselý: V uznání rovnocennosti vzdělávání budou poklidnější časy (s. 20-21); Ministerstvo vnitra nechce mít unikátní geolokační data schovaná pod pokličkou (s. 22-23); První společenství obcí mají na Jilemnicku (s. 24-25); OECD pomáhá reformovat českou veřejnou správu - OECD Public Governance Review (s. 26-27); Titul historické město roku 2023 si odnáší Žatec (s. 30-31); Ceny Nový evropský Bauhaus 2024 rozdány (s. 32-33); Přehledně z EU: Jak předcházet aktuálním problémům, které brání rozvoji regionů (s. 34-35); S několikaměsíčním předstihem: K prokázání totožnosti stačí eDoklady (s. 38-40).

Veřejné finance. Rozpočet

Astrid Dörner, Annett Meiritz, Andreas Neuhaus, Frank Wiebe

Billionenrisiko für die Welt

Miliardové riziko pro svět

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 86 (3.5.2024), S. 3, 6-7

Schodek rozpočtu USA se podle MMF v současnosti pohybuje ve výši 7,5 % ročního HDP, s celkovým dluhem přes 35 bilionů dolarů (více, než státní dluh všech ostatních zemí G7 dohromady). Největší zátěží pro státní rozpočet je sociální zabezpečení (program Social Security) a zdravotní pojištění (Medicare). Systému sociálního pojištění hrozí do r. 2033 platební neschopnost, což je situace, k níž se systém přiblížil naposledy v r. 1983. Rostoucí schodky a státní dluh zvyšuje renditu státních dluhopisů, která navyšuje náklady na obsluhu dluhu zemím, zadluženým v dolarech. Autoři článku poukazují na specifickou roli dolaru v mezinárodním kontextu a na možné riziko ztráty jeho kredibility jako mezinárodní měny.

Martin Greive, Jan Hildebrand, Frank Specht

Lindner verzögert das Rentenpaket

Lindner zdržuje důchodový balíček

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 89 (8.5.2024), S. 6-7

Jednání o důchodovém balíčku v Německu je komplikováno vetem FDP. Ministr práce a sociálních věcí H. Heil (FDP) požaduje na důchody o 7,6 mld. eur více, než je ochoten poskytnout resort financí pod vedením Lindnera. Celkově překročí výdaje státního rozpočtu v r. 2025 původně stanovenou hodnotu o 20 miliard eur.

Karel Zuska

Průvodce veřejnou podporou : téma: novinky v oblasti podpory malého rozsahu (de minimis)

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 2, s. 56-58

Článek upozorňuje, že s účinností od 1.1.2024 byla na úrovni EU přijata nová nařízení upravující poskytování podpory malého rozsahu (de minimis). Jedná se o nařízení č. 2023/2831 z prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu de minimis a o nařízení č. 2023/2832 z prosince 2023 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu (SGEI). Mezi nejvýznamnější změny v oblasti poskytování podpory malého rozsahu patří navýšení limitů podpory (obecná podpora 300 tisíc eur, resp. 750 tisíc eur podpora SGEI), změna rozhodného období a úprava pojetí pojmu "jeden podnik" a neziskový podnik. EK tím zvýhodňuje podporu služeb obecného hospodářského zájmu. - Poznámka. -- Navazuje na článek z Veřejných zakázek č. 3/2023, s. 42-44.

Uncle Sam's fiscal folly government debt

Fiskální bláznovství strýčka Sama vládní dluh

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9395, p. 11-12

Spojené státy ve velkém utrácejí, vládní výdaje za posledních dvanáct měsíců několikanásobně přesáhly daňové výnosy. Obvykle by byly vysoké výdaje opodstatněné při recesi, americká hospodářská situace je ovšem v současné době příznivá. Aktuální rozpočtová politika nemůže pokračovat donekonečna. Zdrojem úlevy pro americký rozpočet by se sice mohl stát pokles úrokových sazeb nebo růst produktivity, s tím, že by měly Spojené státy až takové štěstí, se ale nedá automaticky počítat. Ideálně by Spojené státy měly snížit výdaje, popř. zvýšit daně - obdobnými opatřeními si již ekonomika prošla v letech 1989-2000, avšak za příznivější geopolitické i demografické situace. Další nejvíce obávanou možností je, že nepříznivá fiskální situace dopadne na střadatele a držitele amerických dluhopisů (ať už v případě, kdy by Fed ztratil nezávislost a přestal by bojovat proti inflaci zvyšováním sazeb, popř. pokud by americký Kongres schválil neomezené zadlužování). Případná destabilizace americké ekonomiky by se dotkla celé světové ekonomiky. -- Viz i detailnější příspěvek na s. 16-18 (Budgetary blindness: America's alarming finances).

Životní prostředí

Attracta Mooney

The \$9tn green question

Otázka 9 bilionů dolarů za přechod na zelenou ekonomiku

Financial Times, Vol. 2024, No. 41625 (6.5.2024), p. 15

Účet za splnění klimatických cílů bude obrovský. Peníze potřebné na vybudování energetické infrastruktury a přizpůsobení budov a systémů klimatickým cílům dosáhnou bilionů dolarů. Vlády po celém světě se snaží přijít na to, odkud je vezmou.

Ostatní

Europe in mortal danger

Evropa ve smrtelném nebezpečí

The Economist, Vol. 451, (2024) No. 9395, p. 9

Francouzský prezident E. Macron v rozhovoru varuje před hrozbami, kterým čelí Evropa kvůli invazi Ruska na Ukrajinu. Macron se věnoval třem tématům: závislosti Evropy na USA v oblasti obrany; alarmující propasti v oblasti průmyslu mezi EU na jedné straně a USA a Čínou na straně druhé a křehkosti evropské politiky a její náchylnosti vůči populismu. Macronův apel je dle článku na místě, některá z navrhovaných řešení jsou ale z různých důvodů problematická. Zároveň hrozí, že Macronovy výzvy zůstanou nevyслуšeny. -- Rozhovor viz s. 19-20 tohoto čísla.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 20

Zůstáváme. Stovkám firem se nechce ukončit byznys s Ruskem - téma čísla (s. 10-15); Vlastnictví příliš mnoha bytů je rizikové, bojím se znárodnování - rozhovor s D. Kunovským, šéfem společnosti Central Group (s. 16-21); Pravděpodobnost vydělat na olympiádě se blíží nule. Také Paříž už to tuší (s. 22-25); Telemedicína přinese komfort pro pacienty a ušetří náklady - digitalizace zdravotnictví (s. 26-28); Josef Walter: průmyslník, který odstartoval investici v hodnotě dvojích kalhot - seriál České podnikání o průkopníku motorismu (s. 32-35); Kde rostou větrníky - infografika o větrných elektrárnách (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 21

Ze střechy k sousedovi do zásuvky. Sdílení fotovoltaik zlevní elektřinu: v Česku se rozjíždí komunitní energetika. Výrobci z obnovitelných zdrojů budou moci předat nevyužitou elektřinu dál - téma čísla (s. 10-15); Fotovoltaika jako snadná kořist hackerů. Otevře jim dveře do firmy i k blackoutu (s. 16-17); Čína síly USA nikdy nedosáhne, na to má už nyní příliš mnoho problémů - rozhovor o geopolitických posunech se sociálním geografem Přírodovědecké fakulty UK L. Jelenem (s. 18-23); Čekání na gigafactory. Český autoland zaspal ve výrobě baterií pro elektromobily (s. 24-27); Stát hraje o miliardy od bank. Tam, kde speciální daň zkusili, ji ale zaplatili klienti - sektorová daň (s. 32-35); Vřískající koťátko znovu spustilo zájem o meme akcie: tři roky spící sociální účet akciového obchodníka Keitha Gilla se probudil a s ním i zájem o akcie firem jako AMC, GameStop a další (s. 40-41); Díky daňovému sporu o 148 dolarů si indiánské kmeny přišly na miliardy - kasina (s. 44-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 22

Nebezpečné iluze, které škodí ekonomice (s. 6-7); Snaha o digitalizaci státu si vylámala zuby na zkorumpované byrokracii: poslat datovku, vytisknout a založit do šanonu. Stát našel cestu, jak narychlo modernizovat úřady pro 21. století - téma čísla (s. 10-14); Samotná digitalizace k úsporám nestačí. Úřady musí zcela změnit své fungování - rozhovor s ředitelem Digitální informační agentury M. Mesršmídem (s. 15-17); Česká ekonomika žije jen z minulosti. Nic velkého jsme změnit nedokázali - rozhovor s ekonomem D. Stroukalem z NERV (s. 18-23); Wattův parní stroj nastartoval továrny a zajistil Evropě dominanci - seriál Vynálezy, které změnil svět (s. 32-35); Přísnější regulace: jedna investice do zabezpečení firmy nestačí - evropská směrnice NIS2 a kyberbezpečnost (s. 40-41); Státy sahají po penězích miliardářů. Zatím se neshodnou jak: výnos z připravované globální daně by se měl využít na snižování chudoby a zpomalování globálního oteplování (s. 44-45); Na kouření doplácíme. Všichni - infografika ke společenským nákladům kouření (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 23

Z mimozemšťanů se stal miliardový byznys, účastní se ho i Češi: české firmy se podílejí na stavbě evropského kosmického teleskopu Plato, který začne pátrat po druhé Zemi - téma čísla (s. 10-17); Hackeři jsou líní, útočí těmi nejjednoduššími cestami - rozhovor s ředitelem Národního ústavu pro kybernetickou a informační bezpečnost L. Kintrem (s. 18-23); Piráti, hackeři, klima. Ceny za námořní

dopravu se ženou nahoru (s. 28-29); Udržitelnost nesmí firmy zruinovat, je potřeba si stanovit reálné cíle - rozhovor s J. Brázdou z PwC ČR (s. 36-37); Panely mezi zelení. Stát je pustí jen na tři procenta zemědělské plochy (s. 38-39); Komunikujte s rozmyslem, na soudní prohru stačí jeden užvaněný zaměstnanec (s. 46-47); Roboti obsazují továrny - průmysloví roboti (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 20

Inflace v dubnu nečekaně zrychlila - 2,9 % (s. 8); Západ zbrojí ostošest: ruská agrese na Ukrajině západnímu světu připomněla, že výdaje na obranu nelze podceňovat. Po únoru 2022 zvyšuje zbrojní komplex svůj výkon, firmy navyšují zisky - téma čísla (s. 12-18); Ukrajinci se vyplácejí: Evropě hrozí nová uprchlická vlna z Ukrajiny, tvrdí šéf české policie. České společnosti by to ale uškodit nemělo, ekonomicky spíše naopak: většina Ukrajinců na českém území už pracuje na plný úvazek a platí daně (s. 20-23); Žhavý střet o zmrazená ruská aktiva: konfiskace stovek miliard zahraničních rezerv by mohla změnit průběh války na Ukrajině. Ovšem USA se s Evropou neshodují v tom, jak daleko by zabavování mělo zajít - ve spolupráci s Financial Times (s. 24-29); Nepromarnit jadernou příležitost - modulární reaktory (s. 30-33); Stěhování superbohatých (s. 34-37); Evropské banky v Rusku navyšují zisky: může za to ruská válečná ekonomika, která jede na plné obrátky - seriál Kované investice (s. 40-41); Pravidla pro dobíječky elektroaut se mění (s. 52).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 21

Vpravo v bok! Po pěti letech v Evropském parlamentu výrazně posílí pravicové strany. Jak to změní Evropu? A jak se na této změně podepíší poslanci z České republiky? - téma čísla o volbách do EP včetně rozhovoru s europoslancem A. Vondrou (s. 12-33); Ještě víc rozevřené příjmové nůžky: na vyšší daň z nemovitosti doplatí důchodci a rodiny bez vlastního bytu - seriál Kované investice (s. 40); Může evropská ekonomika ještě doufat, že dožene USA?: dlouhodobě chabá výkonnost znepokojuje politiky EU, kteří hledají způsoby, jak do ekonomiky vnést trochu dynamiky a šťávy - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-47); Děti za všechny prachy: filmový průmysl (s. 48-52); Zbrojařství na obranu mladé republiky: meziválečné Československo řešilo rozpor mezi pacifistickým snem i obranou před silícím nacismem. Výrobně vynikaly firmy Škoda, ČKD, Zbrojovka Brno či Explosia - seriál Byznys první republiky (s. 54-57).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 22

Bereme si, co jsme nechtěli: armáda si znovu zabírá místa, která dříve za velkých bolestí opouštěla. Jde o nutnost vyvolanou ruskou válkou na Ukrajině, nebo spíš o hodně drahou nekonceptnost? - téma čísla o české armádě (s. 12-18); Lež má krátké konto: generická AI proniká i do bankovníctví. A s ní také riziko scestných informací (s. 2023); Zakázková (ne)soutěž: nová studie ekonomického ústavu CERGE-EI ukazuje, že na veřejných zakázkách s jednou nabídkou utíkají státu miliardy korun. Politici se na změnu zatím nechystají (s. 24-26); Realitní nálož děsí banky: Američané se ani po pandemii plně nevrátili do kancelářských budov. Jejich cena klesá a nesplácené úvěry dopadají na bankovní sektor (s. 30-31); Německé akcie na rekordu. Jak to? - seriál Kované investice (s. 32); Mexické drogové kartely vzkvétají - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Evropa na koks: přístavy v Evropě se staly vstupní branou pašování drog, což vede k explozi násilí a ohrožuje i dovoz legálního zboží (s. 40-45); Čínské elektromobily útočí na Evropu: v Česku se boom čínských elektroaut zatím nekoná (s. 52); Kam míří trh průmyslových nemovitostí (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 23

Česku pořád kralují horská kola - téma čísla o trhu s bicykly (s. 12-17); Budoucnost cyklistiky je v městských e-kolech: když někdo lyžuje, jezdí i na kole. Proto jsme šli také do bicyklů, vysvětluje miliardář Tomáš Němec, proč koupil největšího výrobce kol v Česku - rozhovor (s. 18-26); Celní kladivo na čínská e-auta: EK se chystá navrhnout cla na elektromobily z Číny. Může jít o začátek širší obchodní války EU s říší středu (s. 32-33); Do Česka se vrací plošný růst mezd: mzdy rostou nad očekávání, schodek rozpočtu také - seriál Kované investice (s. 40); Co přiměje generaci Z sledovat sport? - sport a média - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-47); Vzhůru na Euro! Fotbal je velký byznys a UEFA dělá vše pro to, aby příjmy z nadcházejícího evropského šampionátu v Německu byly rekordní - očekává se téměř 2,5 miliardy eur. Na jaký dílek koláče nakonec dosáhnou Češi? (s. 48-55); Československé strojírenství pracující pro mírové účely: vedle úspěšné zbrojní výroby mladá ČSR rozvíjela průmyslovou tradici z dob mocnářství.

Do světa mířily špičkové výrobky z Ringhofferových závodů (pozdější Tatry), Škodovky i Sigmů Lutín - seriál Byznys první republiky (s. 64-67); V jaké kondici jsou české společnosti? (s. 74).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 102 (28.5.2024)

Stále v pravěku, ale o polovinu levněji. Daňový IT systém mění dodavatele: finanční správa se po dvaatřiceti letech zbavuje závislosti na společnosti IBM a ušetří stamiliony korun. Stávající systém správy daní ale musí běžet do doby, než bude hotový nový a modernější (s. 1); Přibývá indicií, že sazby ECB příští týden zase zamíří dolů (s. 2); Mezinárodní investoři platí daně z dividend v zahraničí i doma. Brusel dvojí zdanění akcií utne, ale potrvá to (s. 5); Zaměstnanci skrývají, že používají AI. Nechtějí upozornit na svou nahraditelnost (s. 11); Kam zamíří česká inflace? - komentář (s. 12); Tajemství vysokých cen nemovitostí v Česku: není to jen o materiálu (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 104 (30.5.2024)

Dům po babičce si nově s dotací opraví i majitelé další nemovitosti (s. 2); Jak rozhybe Jurečka pracovní trh? Trable má s brigádami pro děti i výpovědi bez důvodu (s. 3); Dostupné bydlení pro dva miliony lidí. Co pro něj udělá stát a co soukromý sektor? (s. 14); Zruší ANO reformu důchodů? Nebo se na ni naopak těší? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 105 (31.5.2024)

Stát kompletně změní podmínky dotací na rekonstrukce domů - Nová zelená úsporám (s. 1); Hokej nebo fotbal na živnost'ák. Nový zákon má legalizovat švarcsystém v kolektivním sportu (s. 6); Vyšší pokuty i dohled. Stát chce zamezit přepródeji léků - přeprodávání léků do zahraničí (s. 7); Stejná hypotéka jako doma na nákup nemovitosti v zahraničí? V Česku ji nabízejí pouze dvě banky (s. 10); Michl buduje zlatý poklad. Budou tuny zlata k něčemu? - komentář k devizovým rezervám centrální banky (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 108 (5.6.2024)

Dotace na elektroauta trh nerozhýbe. Pomoci by mohlo zdražení spalováků - elektromobilita (s. 1); Pražský akciový parket láme rekordy. Vzhůru ho táhnou banky a zbrojovka Colt CZ (s. 3); Češi zakládají novou kryptoměnovou burzu DASE (s. 3); Takhle funguje Evropská unie. Díky tomuto návodu to pochopí každý (s. 7); Kdy zlevní hypotéky? Češi čekají na nižší sazby, úvěr zvažuje každý pátý (s. 9); Mzdy rostou. Jejich předinflační síle ale ještě hodně chybí - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 109 (6.6.2024)

Rozjel se boj o podobu dotací na biometan. Jde o 60 miliard: produkce biometanu zůstává pod očekáváním státu. Ten přitom bezemisní plyn potřebuje pro naplnění cílů snížení zplodin v dopravě (s. 1); Veřejný dluh stačí stabilizovat než snižovat agresivně, říká nositel Nobelovy ceny Sims (s. 12); Kde se zastaví růst státního dluhu. A jak může pomoci MS v hokeji? - komentář (s. 12); Klíčový zákon o AI startuje: jak ho mohou české firmy využít? - AI Act (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 90 (10.5.2024)

Stěhujeme se jinam. Odchod z Česka už není tabu ani pro střední firmy – rostoucí náklady a byrokracie (s. 1); Důchodová reforma není tak úsporná, jak se říká. Část změn může systém prodražit (s. 3); Firmy mnohdy jednají podle nejlepšího svědomí, kritizují poradci doměření stovek milionů za převodní ceny (s. 5); Proč si vlastně zadlužené Česko nepůjčuje od svých občanů? – komentář ke spořicímu dluhopisům (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 92 (14.5.2024)

Přijde druhá inflační vlna? Růst cen posílil korunu, úroky klesnou pomaleji: úrokové sazby by na konci roku mohly být výrazně výše, než se čekalo. Růst cen v dubnu překvapil (s. 1) a související komentář na s. 14; Turecká vláda má nový plán, jak snížit rekordní inflaci (s. 2); Komodity jsou divokou inflační kartou, varuje šéf největšího státního fondu na světě - světová ekonomika (s. 12); Čínská vláda se snaží rozhybat ekonomiku obří emisí dluhopisů - státní dluhopisy o objemu 140 miliard dolarů (s. 13); Dotovaná hypotéka? Stát by se měl starat o chudší, ne o zisky bank a developerů - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 93 (15.5.2024)**

Práce v Česku, mzda v eurech. Síkelův úřad navrhuje výplaty v jakékoliv měně – mzdy v cizí měně (s. 1); Putin jede do Pekingu pro pomoc. Nejspíš narazí, i když se už Rusko stalo vazalem Číny (s. 6); Americký prezident Joe Biden zvýšil dovozní cla pro čínské elektromobily na 100 procent (s. 7); ČEZ zaplatí na mimořádné dani víc, než čekal. A k nelibosti minoritních akcionářů se nechystá žalovat stát (s. 8).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 96 (20.5.2024)**

Jak nastartovat ekonomiku? Lidé jsou víc než infrastruktura, radí byznys: jak překonat současné zaostávání a nasměrovat Česko k dlouhodobé prosperitě? - reVize Česka 2024 (s. 1) a související články na s. 6-8 a 15; Když ne po zlém, tak po dobrém. Stanjura chce nabídnout bankám místo sektorové daně výhodné dluhopisy (s. 3); Česko lavíruje mezi bohatým severozápadem a chudým jihovýchodem Evropy - Index prosperity a finančního zdraví (s. 4-5); Evropské akcie si vedou lépe než ty americké. Na jaké tituly a obory letos vsadit? (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 68, (2024) č. 98 (22.5.2024)**

Výzva pro příští vládu: dostala závazek najít 30 miliard - státní rozpočet (s. 1); Yellenová vyzvala německé banky k dodržování sankcí (s. 2); Jsem připraven zrušit windfall tax. Ještě se prověří, zda se jí banky vyhýbaly - rozhovor s ministrem financí Z. Stanjurovou (s. 4-5); Zájem o DIP je vlažný. Nepodporují ho firmy a s reklamou se nepřetřhly ani finanční instituce (s. 6); Fiskální ústava? Těžko z ní bude víc než zbraň do kampaně - komentář (s. 15).

Účetnictví**Sv. 2024, č. 5**

Dotační styk (nejen) účetního s kontrolními a dalšími relevantními orgány (s. 2-6); Kurzové rozdíly vyloučené ze základu daně a odložená daň (s. 7-16); Koordinační výbor o prodloužení lhůty pro stanovení daně kvůli daňové ztrátě (s. 27-33); Řádné, opravné a dodatečné daňové přiznání (s. 34-37); Paměťová karta řidiče v novém výkladovém pokynu D-59 (s. 42-44).

Unes - účetnictví neziskového sektoru**Sv. 22, (2024) č. 5**

Nestátní neziskové organizace v zákoně o účetnictví (s. 3-9); Kulturní a sportovní služby z pohledu DPH - 1. část (s. 10-14); Přínos odpovědnosti a udržitelnosti pro veřejný sektor (s. 18-20); Práce z domova v prostředí obce (s. 21-25).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	43
Finance. Bankovníctví. Měnový systém.....	43
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	43
Podnik a podnikání	44
Právo.....	44
Statistika. Demografie. Sociologie	45
Veřejná správa.....	45
Veřejné finance. Rozpočet.....	46
Ostatní	46

Daně

30310IV

Miloslav Kopřiva, Magdaléna Vyškovská

Opravné a dozorčí prostředky v daňovém řízení. Příjmy českých daňových rezidentů ze zdrojů v Ruské federaci v dotazech

Praha : Svaz účetních České republiky, 2024, 64 stran

První příspěvek přináší přehledný výklad problematiky opravných a dozorčích prostředků s využitím příkladů i existující judikatury (odvolání, rozklad, námitka, obnova řízení, přezkumné řízení). Jak postupovat při zdanění příjmů českých daňových rezidentů ze zdrojů v Ruské federaci je obsahem druhého příspěvku. Ruská federace je od února 2023 zařazena Radou EU na seznam jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti a došlo k přerušení Smlouvy mezi vládou ČR a vládou Ruské federace o zamezení dvojího zdanění (sdělení MZV č. 36/2023 Sb. m. s). Následují pravidelně uveřejňovaná stanoviska k dalším dotazům z praxe: nákup či dodání knihy z pohledu DPH a distribuční náklady u dodání periodik a knih z pohledu DPH, dar přijatý spolkem a jeho osvobození od daně z příjmů a zaúčtování příjmu úroků z finančního majetku u spolku. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-046-7 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30287

David Wiedemer, Robert A. Wiedemer, Cindy S. Spitzer

Fake money, real danger : protect yourself and grow wealth while you still can

Falešné peníze, skutečné nebezpečí : chraňte se a zvyšujte své bohatství, dokud ještě můžete

Hoboken, New Jersey : Wiley, [2021], x, 208 stran : obrázky, grafy

Knih odhaluje, jak pandemie covid-19 a masivní tisk a půjčování peněz ze strany vlády v reakci na ni poskytuje investorům v USA jedinečnou příležitost rychle zbohatnout a zároveň podniknout zásadní kroky nezbytné k ochraně sebe a svých investic před nevyhnutelným splasknutím bubliny „falešných peněz“ v dlouhodobém horizontu. - Přílohy. - ISBN: 978-1-119-81807-6 (vázáno)

30363

Stroukal, Berka

Trhy

Praha : Grada, 2024, 309 stran : ilustrace

Na aktuálních případech a v příbězích teorie i praxe autoři vysvětlují fungování měnové politiky. Jednotlivé části se zabývají úlohou centrální banky, funkcí peněz, dluhopisy, peněžním i devizovým trhem atd. Ke každé kapitole napsal předmluvu přední český odborník na dané téma. Snahou autorů je vysvětlit laikům, jak vznikají peníze a co se s nimi dále děje či jak a proč se rozhodují centrální bankéři a jak na to reagují finanční trhy. - Obálkový podnázev: měnová politika pro nadšence a investory. - ISBN: 978-80-271-3623-0

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30343

Václav Klaus

Dílčí reformy jsou málo - řešením je systémová změna

Praha : Institut Václava Klause, 2024, 72 stran

V. Klaus ve své studii upozorňuje na současnou ekonomickou stagnaci státu. Uvádí příčiny tohoto stavu - nekvalita ekonomického a politického systému a spoléhání se na systém dnešní Evropy (EU) a Západu a na ideologie, jež odtud přicházejí. Klaus konstatuje, že vyprostit se z chronické stagnace vyžaduje systémovou změnu. A tou je ubrání pravomocí státu a osvobození trhu. Bez změny současného směřování EU a evropské integrace nelze uvažovat o prosperujícím Česku. V závěrečné části studie autor kriticky porovnává své návrhy řešení s návrhy předloženými vládě Národní ekonomickou radou vlády (NERV). - Vydání první - ISBN: 978-80-7542-099-2 (brožováno)

30351

Jaroslav Krameš

K pojetí národohospodářské vědy jako oboru studia na českých vysokých školách v první polovině 20. století

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky 2023, 176 stran

Cílem studie je postihnout specifiku výuky národního hospodářství v první polovině 20. století na českých vysokých školách. Odlišný obraz národohospodářské vědy v jednotlivých centrech výuky je obsahem první kapitoly. Každý profesor mohl prezentovat vlastní, osobitý přístup k obsahu výuky. O tom a o průběhu kvalifikačních řízení na školách pojednává další kapitola. Pozornost je zaměřena na národohospodářskou vědu na univerzitách pražské a brněnské, na technikách v Praze a Brně na Vysoké škole obchodní v Praze, na Vysoké škole zemědělské v Brně a na Vysoké škole báňské v Příbrami. Předmětem třetí kapitoly jsou formy výuky (obligatorní kolegia a kolegia o speciálních předmětech). Čtvrtá kapitola je orientována na obsah a úroveň učebnic a učebních pomůcek v první polovině 20. století. - ISBN: 978-80-88018-49-0

Podnik a podnikání

30352

Tomáš Jelínek

Fenomén prvorepublikových židovských podnikatelů v českých zemích

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2024, 121 stran : ilustrace, portréty

Zhodnocení vlivu a přínosu židovských podnikatelů pro hospodářský rozvoj českých zemí v období první republiky. Historie úspěšných podnikatelských rodin od poslední třetiny 19. století do doby první republiky, role židovských podnikatelů a finančníků, významné židovské podniky. Charakteristika a analýza faktorů, které vedly k vytváření a fungování těchto podnikatelských struktur. Význam rodového dědictví, sňatkové politiky, vzdělání, zaměření na nové a inovativní přístupy v podnikatelských aktivitách, investice do technologií a do vyhledávání nových trhů aj. - ISBN: 978-80-88018-57-5

30355

Anna Pelikánová

Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky

Praha : Grada, 2024, 356 stran : tabulky

Ucelený přehled informací z oblasti financování, účetnictví a daní vybraných nestátních neziskových organizací a řešení vybraných problémů, s nimiž se tyto organizace potýkají. Úvod začíná vymezením základních pojmů a výčtem neziskových organizací. Další část se věnuje financování nestátních neziskových organizací. Následující kapitola se zabývá vedením účetnictví a jednoduchým účetnictvím. Jádrem publikace je složitá daňová problematika (daň z příjmů, DPH) a její řešení. Text reflektuje právní stav platný k 1.1.2024. - 4. aktualizované vydání - Obsahuje vzorový účtový rozvrh. - ISBN: 978-80-271-5249-0 (brožováno)

Právo

30357

Tomáš Sobek, Josef Kotásek, Martin Hapla (eds.)

Právní argumentace

V Praze : C.H. Beck, 2024, xvii, 603 stran

Publikace se věnuje právní argumentaci a souvisejícím otázkám, zejména interpretaci a dotváření práva a jeho změnám. Představuje soubor kvalifikovaných analýz a řady praktických návodů a doporučení od renomovaných autorů. Jednotlivé příspěvky jsou zařazeny do těchto částí: Metody argumentace; Hranice právní argumentace; Metody interpretace práva; Právo jako dynamický systém. - 1. vydání - ISBN: 978-80-7400-954-9

30359

Katarzyna Żák Krzyżanková a kol.

Právo a společnost v digitálním věku : teorie, praxe, empirie

Praha : Auditorium, 2023, 360 stran : ilustrace

Interakce technologických a sociálních proměn mění společenskou realitu od základu. Její vliv se promítá i do stavu a fungování jinak spíše konzervativního oboru práva. Kolektivní monografie obsahuje příspěvky nejmladší právnické generace na tyto proměny a jejich reflexe v právu. Jak současný dynamický společensko-technologicko-vědecký vývoj ovlivňuje právo a právní vědu? Práce se věnují třem okruhům problémů: revizi tradičních právních konceptů optikou jiných disciplín, společenské transformaci a jejímu odrazu v právu a lidskoprávním implikacím technologického pokroku v oblasti práva. - ISBN: 978-80-87284-10-0

Statistika. Demografie. Sociologie

30356

Ivana Malá

Statistické úsudky

[Průhonice] : Professional Publishing, 2024, 260 stran : ilustrace, vzorce

Obsahem publikace jsou teoretické základy postupů statistické indukce, které umožní porozumět statistickým metodám, aktivně je aplikovat a správně interpretovat jejich výsledky. V knize jsou zkoumány dva základní typy statistických úsudků - odhady parametrů (bodové i intervalové) a testování statistických hypotéz. První kapitola se věnuje náhodným výběrům a rozdělení výběrových statistik. Další kapitoly obsahují klasické parametrické metody a také základy úsudků neparametrických (výhody i nevýhody obou přístupů). Názvy kapitol: Náhodný výběr a statistiky; Základy teorie bodového odhadu; Intervalový odhad; Testy hypotéz; Rozdělení uspořádaného vektoru; Vybrané neparametrické testy. - Druhé vydání - Přílohy obsahují statistické tabulky a vzorce. - ISBN: 978-80-88260-72-1 (brožováno)

Veřejná správa

30333

OECD

OECD Public governance reviews: Czech Republic towards a more modern and effective public administration**Přehled o stavu veřejné správy: Česká republika Česká republika na cestě k modernější a efektivnější veřejné správě**

[Paris] : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2023, 341 stran : tabulky, grafy, rámečky
Přehled identifikuje prioritní oblasti pro reformu veřejné správy v České republice a nabízí doporučení pro posílení efektivity, rychlosti a reakceschopnosti veřejné správy v ČR. Přehled nejprve zprostředkovává pohled na efektivitu veřejné správy a její schopnost řešit současné výzvy v oblastech, jako jsou digitalizace a klimatická změna. Poté analyzuje celou řadu zásadních a prioritních oblastí veřejné správy včetně zapojování občanů, koordinace a strategického plánování vlády, informovaného rozhodování (EIDM) ve veřejné správě, veřejné správy na úrovni krajů a obcí, řízení lidských zdrojů a využívání elektronických nástrojů ve veřejné správě. Součástí Přehledu je i případová studie o opatřeních a předpisech v této oblasti během pandemie onemocnění covid-19. Přehled o stavu veřejné správy v ČR obsahuje doporučení pro veřejnou správu v ČR, která jí pomohou s uskutečněním a se splněním cílů koncepce rozvoje veřejné správy s názvem Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 a v konečném důsledku také s realizací dlouhodobé vize a závazků udržitelného rozvoje. - Poznámky. - ISBN: 978-92-64-41222-4 (brožováno) Plný text dostupný z: <https://www.oecd.org/governance/oecd-public-governance-reviews-czech-republic-41fd9e5c-en.htm>

Veřejné finance. Rozpočet

30353

Ministerstvo financí - Sekce Veřejné rozpočty

Státní rozpočet 2024 v kostce : kapesní příručka Ministerstva financí ČR

Praha : Ministerstvo financí ČR, 2024, 59 stran : ilustrace, portrét

Informační příručka popisuje hlavní funkce státního rozpočtu, jeho charakteristiky, proces jeho přípravy a přináší informace k rozpočtu na rok 2024. V předmluvě ministr financí Z. Stanjura shrnuje stav veřejných financí v ČR a uvádí priority MF v nastávajícím období. Následují informace v tabulkách a grafech o rozpočtu na rok 2024. Jsou popsány základní ukazatele, příjmy a výdaje státního rozpočtu, vládní vs. státní dluh, mezinárodní srovnání příjmové oblasti ČR se zeměmi OECD a EU, finanční vztahy ČR k rozpočtu EU, finanční vztahy k rozpočtu krajů a obcí, k systému veřejného zdravotního pojištění a makroekonomická východiska pro rok 2024. Popis tvorby zákona o státním rozpočtu, jeho obsahu a fázi rozpočtového cyklu je obsahem druhé části příručky. - Vydání první - Publikace byla připravena na základě dat dostupných k 11. 3. 2024. - ISBN: 978-80-7586-070-5 (brožováno)

Ostatní

30358

Dušan Jílek

Efektivní komunikace : manuál pro lepší komunikaci ve firmách

V Praze : PowerPrint, 2024, 115 stran : ilustrace (některé barevné)

Komunikační dovednosti, zpětná vazba a asertivita mezi kolegy a při jednání s klienty. - První vydání - ISBN: 978-80-7568-723-4

30362

Aleš Michl

Matematické hádanky guvernéra ČNB

Praha : Euromedia Group, a.s. 2024, 166 stran : ilustrace

Knihla obsahuje matematické úlohy a hádanky z finanční gramotnosti, aritmetiky, prostorové představivosti, geometrie, teorie her a aplikované matematiky nebo úlohy založené na teorii pravděpodobnosti. Předložené úkoly jsou důkazem, že matematika je inspirativní a zábavná disciplína. - Vydání první - ISBN: 978-80-242-9579-4

30354

Jana Čechurová, Jan Hálek, Václav Ledvinka

Přemysl Šámal : nenápadný muž v pozadí velkých dějin

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2024, 207 stran : ilustrace, portréty, faksimile

Biografie JUDr. P. Šámala (4.10.1867 - 9.3.1941), jedné z vůdčích osobností, které se zasloužily o vznik československého státu. Českého a poté československého politika, účastníka protirakouského a protinacistického odboje, vedoucího pracovníka kancléře prezidenta T. G. Masaryka a E. Beneše. - ISBN: 978-80-88018-60-5

30360

Martin Hanus, Luděk Šídlo

Školní atlas dnešního světa

[Praha] : Terra & Terra-klub, 2019, 1 atlas (203 stran) : přibližně 280 barevných map

Výběr témat a jejich grafické zpracování plně odpovídá modernímu pojetí výuky zeměpisu na druhém stupni základních škol, gymnázií a středních škol. Atlas vyhovuje požadavkům na očekávané výstupy předepsané v rámcovém vzdělávacím programu základního i gymnaziálního vzdělávání včetně maturitní zkoušky ze zeměpisu. - 2. aktualizované vydání - Na obálce: schvalovací doložka MŠMT. - ISBN: 978-80-905403-7-8

30361

Gideon Rachman ; překlad Jiří Kobělka

Věk autoritářů jak kult vládců silné ruky ohrožuje demokracii ve světě

Praha : N Media, 2024, 298 stran

Autor je hlavním zahraničněpolitickým komentátorem deníku Financial Times. Ve své knize popisuje vzestup nové generace a nového typu nacionalistických a populistických lídrů, které spojuje opovržení liberalismem a uplatňování nových metod autoritářské vlády. Od začátku 21. století se takoví politici objevují ve všech hlavních mocenských centrech světa (USA, Čína, Rusko, Indie, EU i Latinská Amerika). Samozvaní autoritáři – od Trumpa, Putina a Bolsonara až po Erdoğana, Siho či Módího, se na domácím poli tváří jako ochránci obyčejných lidí před vlivem globalistů, v zahraničí vystupují coby hrdé ztělesnění vlastního národa. A kamkoli přijdou, rozdmýchávají silný kult osobnosti. Jak a proč tento autoritářský styl vůdcovství vznikl? Jak pravděpodobné je, že uvrhne svět do války? Jakými způsoby lze udržet nad jejich chováním kontrolu? - Vydání první - Age of the strongman (originál). - ISBN: 978-80-88433-44-6

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovníctví The Economist Finanzy Soudní rozhledy
danová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
ravní rozhledy Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné roz
četnictví Auszüge aus Presseartikeln Národní pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
scal studies The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Finanční, daňový a účetní bulletin O
finanz-Rundschau Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone